

TÜRK EĞİTİM-SEN
A K A D E M İ

**2022 MEB
UZMAN VE
BAŞÖĞRETMENLİK
SINAVLARINA
HAZIRLIK**

MODÜL 1

**ÖĞRENME VE ÖĞRETME
SÜREÇLERİ**

MODÜL 1 – ÖĞRENME VE ÖĞRETME SÜREÇLERİ

BÖLÜM 1: FARKLIlaştırILMIŞ ÖĞRETİM YAKLAŞIMI

- 1 Farklılaştırılmış öğretim yaklaşımı hangi kuramlara dayanmaktadır?

Piaget'in bilişsel gelişim kuramına, Vygotsky'nin yakınsal gelişim alanına ve Gardner'ın çoklu zekâ kuramına, beyin temelli öğretim araştırmalarına ve öğrenme stillerine dayanmaktadır.

- 2 Öğrencilerin art arda zihinsel temsillerin parçalanması ve yeniden yapılandırılması yoluyla nasıl öğrendiklerini ortaya çıkaran ilk kişi kimdir?

Jean Piaget'tir

- 3 Piaget'e göre çocuk öğrenmeyi nasıl gerçekleştirir?
- Dünya üzerinde hareket ederek ve dünyaya ilişkin yaptığı kavramsallaştırmaları birbirine bağlayarak öğrenir.

- 4 Vygotsky'nin kendine göre açıkladığı şekilde yakınsal gelişim alanı ne demektir?

Vygotsky, çocuğun bağımsız çalışma yoluyla yapabildiği gerçek gelişim seviyesi ile bir yetişkin veya akranlarıyla iş birliği içindeyken yapabileceği potansiyel gelişim seviyesi arasındaki mesafe olarak açıklamaktadır.

- 5 Farklılaştırılmış öğretimin teorik çerçevesini oluşturan Vygotsky'nin sosyal gelişim yapılandırmacı öğrenme teorisinin ilkeleri nelerdir?

Öğretmenden öğrenciye-öğrenciden öğretmene doğru iki taraflı olarak öğrenmeyi teşvik eder, sosyal etkileşimler önemlidir.

Öğrenme sürecinde bireyin kendisinden daha bilgili birine (öğretmen, koç veya akıl hocası) ihtiyacı bulunmaktadır.

Öğrenciler kendilerinin ulaşabilecekleri veya bir rehber eşliğinde başarabilecekleri bir görev üzerinde çalıştıklarında daha etkili bir şekilde öğrenirler.

- 6 Farklılaştırılmış öğretim aynı zamanda hem Gardner'ın çoklu zekâ teorisinden de ilham almaktadır. Gardner'a göre çoklu zeka teorisinin temel dayanağı nedir?

Gardner'a göre her öğrencinin düşünme ve öğrenme konusunda güçlü tarafları bulunmaktadır. Öğrenciler, bu güçlü taraflarını kullanırken daha kolay öğrenir ve üretirler.

- 7 Farklılaştırılmış öğretim aynı zamanda Bloom'un taksonomisinden de ilham almaktadır. Bloom taksonomisinin basamakları nelerdir?

Hatırlama (bilme), kavrama, uygulama, analiz, sentez, değerlendirme. Farklılaştırmayı destekleyen öğretmen, öğretim sürecini Bloom'un taksonomisi ile uyumlu hâle getirebilir ve süreç ilerledikçe öğrencilerin anlayışını derinleştirebilir.

- 8 İlgili literatür etkili bir farklılaştırmanın en az yedi temel ilkesi olduğunu belirtmiştir. Ayrıca bu ilkelerin isteğe bağlı olmadığını, aksine farklılaştırmanın arka planındaki felsefeyi, modeli destekleyen araştırmaları ve farklılaştırmanın gerçek bir sınıfta gerçek öğrencilerle çalışılması için gerekli uygulamaları yansıttığını vurgulamıştır. Bu ilkeler nelerdir?

1. Güçlü bir sınıf topluluğu, grup üyelerinin her biri için öğrenmeyi destekler.

2. Nitelikli öğretim programı her sınıfa özeldir.

3. Öğrenciler için ulaşılabilir görevler, grup içerisindeki bireysel farklılıkları dengeler ve tüm öğrencilerin kapasitesine saygı gösterir.

4. Tüm öğrenciler için yüksek öğrenme hedefleri içerir.

5. Süreç içerisinde devam eden değerlendirme duyarlı öğretim hakkında bilgi verir.

6. Farklılaştırılmış bir sınıfta, öğrencilerin kendi özel ihtiyaçları için tasarlanmış görevler üzerinde benzer bir hazırlık düzeyine sahip akranlarıyla çalışmaları gereken zamanlar vardır.

7. Esnek sınıf yönetimi, bir sınıftaki tüm öğrenciler için farklılaştırma ve etkili öğrenme için gerekli yapı ve açıklık dengesini sağlar.

- 9 Farklılaşmanın amacı, tüm öğrencileri seviyelerinin en önemli seviyesine çıkarmaktır. Farklılaşmanın uzun vadeli hedefi ise yaşam boyu öğrenmeyi etkinleştirmektir. Farklılaştırılmış öğretimde bireysel farklılıkların üç alanı vardır. Bunlar nelerdir?

Hazırbulunuşluk: Öğrencinin belirli bir öğrenme alanıyla ilgili mevcut bilgi, anlayış ve beceri düzeyini ifade eder.

İlgi: Bireyin kendisi için önemli olduğunu düşündüğü konuya odaklanmasına neden olan duyguyu ifade eder.

Öğrenme Profilleri: Bireyin nasıl öğrendiği ile ilgilidir. Zeka tercihleri, cinsiyet, kültür veya öğrenme stilleri gibi

10 Farklılaştırılmış bir sınıfta öğrencilerin birbirinden farklılaştığı temel alanlar ve davranış özellikleri nelerdir?

Öğrenciler; geçmiş deneyimleri, kültür, dil, cinsiyet, ilgi alanları, hazırbulunuşlukları, öğrenme biçimleri, öğrenme hızları ile öğrenen olarak öz farkındalık, güven, bağımsızlık özellikleri bakımından farklılık gösterirler.

11 “Neden farklılaştırılmış öğretim?” sorusunun yanıtı Tomlinson tarafından uygun bir şekilde özetlenmiştir. Buna göre temelde, farklılaştırılmış öğretim uygulamalarının amacı ve etkisi nedir?

Öğretmenler, iş birliği atmosferi yaratmaya yardımcı olarak zaman ve kaynakları esnek ve yaratıcı bir şekilde kullanabilirler, sınıftaki her öğrencinin öğrenme potansiyelini en üst düzeye çıkarmak için bu farklılıkları hesaba katmak zorundadır.

Farklılaştırılmış öğretim, farklılıkları barındıran bir topluluk olarak sınıfı destekler. Tüm öğrencilerin başarılı olabileceği ve fayda elde edebileceği bir ortamın oluşmasına olanak tanır.

Farklılaştırılmış bir sınıfta öğrenciler birbirlerinden hazırbulunuşluk, ilgi alanları ve öğrenme profillerine göre önemli ölçüde farklılaşırlar.

Farklılaştırılmış öğretim, öğretmenin öğrenme ortamındaki farklı öğrenme stillerini destekleyerek ve öğrenci farklılıklarını dikkate alarak öğrenmenin içeriğini ve sürecini planlamasına olanak tanır. Ayrıca grup öğrenimini teşvik eder ve bireysel ya da bağımsız öğrenme için fırsatlar yaratılabilir. Öğrencilerinin öğrenme ihtiyaçlarının farkında olan öğretmenler, onların en iyi öğrenecekleri yollar hakkında verimli seçimler yapmalarına yardımcı olur.

Kısacası; Tomlinson, hazırbulunuşluk düzeyleri, ilgi alanları ve öğrenme profillerindeki farklılıklara odaklanıldığında öğrencilerin en iyi öğrendiği öncülüne dayanan bir öğretim felsefesi olarak tanımlar. Sosyal ve işbirlikçi bir süreçtir.

12 Farklılaştırılmış öğretimde kullanılan yöntem ve teknikler nelerdir?

İstasyonlar, merkezler (deney merkezi, soruşturma, eğitsel oyun hazırlama), öğrenme ajandaları, karmaşık öğretim, yörunge çalışmaları, giriş noktaları, öğrenme sözleşmesi, katlı öğretim, grup araştırmaları.

13 Bu merkezde öğrencilerden konuya uygun olan deneysel etkinlikleri yapılması istenir. Yapılan deney etkinliklerinden sonra öğrencilerden deney raporu yazmaları beklenir. Bue merkezin adı nedir?

Deney merkezi

14 Kısmen istasyonlara benzemektedir. İstasyonlarda olduğu gibi bu uygulamada da yerlerin hepsi aynı ortamda yer alır. Fakat burada aynı konunun farklı yollarla öğrenilmesi amaçlanır. Bu da istasyondan ayrılan yönüdür. Pratikte, ilgi ve öğrenme olmak üzere iki türü kullanılmaktadır. Bahsedilen yöntem veya teknik hangisidir?

Merkezler

15 Öğrencilerin eş zamanlı olarak çeşitli öğrenme aktivitelerini gerçekleştirebilecekleri merkezlerdir. Bir konunun farklı alt bölümleri farklı alanlarda hazırlanır. Bu alanlar, aynı ortamdadır. Öğrenciler farklı hazırbulunuşluk düzeylerine göre farklı öğrenme görevi ve aktivitesine yönlendirilir. Bahsedilen yöntem veya teknik hangisidir?

İstasyonlar

16 Bu merkezdeki öğrenciler konuyla ilgili olarak örnek bir eğitsel oyun planlaması yapıp hazırlayabilirler. Öğrencilerin eğitsel oyunları planlarken oyunun amacı, oyunun yeri, kullanılacak araç gereçler, oyunun süresi gibi hususlara dikkat etmeleri gerekecektir. Bu, hani tür bir merkez örneğidir?

Eğitsel oyun hazırlama merkezi

17 Soruşturma Merkezi: Bu merkezdeki öğrenciler öncelikle hep birlikte bir şarkı söyleyerek şarkının sözleri hakkında düşünürler. Öğrenciler bu etkinlik üzerinde fikirlerini ortaya koyduktan sonra öğretmen onlara bir araştırma sorusu sorar. Bu hangi merkez türüdür?

Soruşturma merkezi

18 Bu stratejide her öğrenci için farklı görevlerin verildiği bir uygulamadır. Bu uygulamada her öğrencinin bir ajandası bulunur. Öğretmen, öğrencilerin ajandalarına çoğunlukla iki haftada tamamlanacak görevler yazar. Öğrenciler bu görevleri sınıfta kendilerine ajanda etkinliği için verilen zamanda tamamlar. Bu stratejinin amacı derse destek olmaktır. Bununla öğrenciler kendi öğrenme hızlarında; kendi öğrenme stillerine, çoklu zekâlarına uygun etkinlikleri tamamlar. Bahsedilen yöntem veya teknik hangisidir?

Ajandalar

19 Bu strateji, birçok özellik açısından birbirinden farklı öğrencilerin grupları için geliştirilmiştir. Her türlü zekâ, malzeme, stil, içerik vb. özelliklerden faydalanan küçük grup uygulamasıdır. Bu uygulama ile öğrenciler birbirlerinin olumlu yönlerinin farkına varmış olur. Yani her öğrencinin farklı bir yönden çalışmaya katkı yapması sağlanır. Bahsedilen strateji hangisidir?

Karmaşık Öğretim

20 Bu uygulama, proje yönteminin bireysel uygulanan şekli olarak tanımlanabilir. Çalışmaları derse destek amacıyla kullanılabilir. Projenin içeriğinde olduğu gibi araştırmasının planlanması ve yürütülmesi ile sunumun nasıl yapılacağı konusunda da karar öğrencilerin kendisine aittir. Öğrenci proje konusunu -mevcut üniteden olmak kaydıyla- kendisi seçer. Proje süresi 3-6 hafta olarak belirlenir. Bahsedilen uygulama hangisidir?

Yörünge çalışmaları

21 Bu uygulama, üst bilişsel öğrenme kuramlarına dayanmaktadır. Bu uygulamanın stratejisine göre öğrencilere aynı anda farklı giriş noktalarından başlama imkânı sunulur. Bu noktalar çoklu zekâ alanlarına göre tasarlanmaktadır. Öğrenci, konuya okuyarak başlarken bir diğerinde bir film izleyerek veya drama yaparak başlayabilir. Bahsedilen strateji hangisidir?

Giriş noktaları

22 Öğrencilerin eğitim sürecine aktif olarak katılmalarını artırmak, onlara bağımsız çalışma alışkanlığı kazandırmak ve kendi öğrenmelerinden sorumlu olmalarını sağlamak amacıyla kullanılan bir stratejidir. Öğrencilerin hazırbulunuşlukları, ilgileri ve öğrenme profillerine göre öğretmen ve öğrenci arasında yapılan bir anlaşmadır. öğrencilerin eğitim sürecinde aktif katılımlı öğrenciler olmalarını sağlar. Dayandığı temel ilke, öğretmenin kendileri için neyin iyi olduğunu düşündüğü ve planladığı pasif alıcı öğrenen yerine, öğrenme-öğretme sürecinde aktif rol alan öğrencidir. Bu çalışmada, verilen performansın ödevlerini yerine getirirken farklı kaynaklardan ilgilerine göre faydalanma, farklı tarzlarda sunum yapma ve kendilerine uygun görevler verme yoluyla farklılaştırma gerçekleştirmektedir.

Bahsedilen yöntem veya uygulama hangisidir?

Öğrenme Sözleşmesi

23 Öğrencilerin hazırbulunuşluk, öğrenme hızları, ilgileri, bilişsel yetenekleri ve öğrenme stillerindeki bireysel farklılaşmanın öğretim ortamında meydana getireceği olumsuzluğu gidermek amacıyla kullanılmaktadır. Bu bireysel farklılıklara göre tasarımın içerik, öğretim süreci, öğretim ürünü ve ortam boyutları kademelendirilmektedir. Bu şekilde bir tasarımla, örneğin ön öğrenmesi düşük, orta ve yüksek olan öğrencilerin aynı konuları, kendilerine uygun zorluk seviyesinde öğrenmeleri sağlanmaktadır. Bahsedilen uygulama, yöntem veya teknik hangisidir?

Katlı öğretim

24 Bu stratejide öğretmen öğrencilere konu seçimi konusunda rehberlik eder ve ilgi alanlarına göre sınıfı gruplara ayırır. Daha sonra araştırmayı planlama, araştırmayı yürütme, bulguları sunma ve sonuçları hem bireysel hem de grup olarak değerlendirmede onlara yardımcı olur. Bahsedilen uygulama hangisidir?

Grup araştırmaları

25 Farklılaştırılmış öğretimde öğrencilerin değerlendirilmesi önemli yer tutar. Öğrencilerin değerlendirilmesi kaç aşamadır?

Öğretimin başında, öğretim sürecinde ve öğretim sonunda olmak üzere üç aşamada gerçekleştirilir. Bu nedenle değerlendirme teknikleri öğretim öncesi, sırası ve sonu olmak üzere üç başlık altında özetlenebilir.

26 Öğretim öncesinde kullanılan değerlendirme tekniklerinin amacı nedir?

Ön değerlendirmedir. Ön değerlendirme özellikle öğrencilerin öğretilcek olan konu ile ilgili ne bildiklerini tespit etmek amacıyla yapılır. Bu değerlendirmeden elde edilen bilgilere göre öğrenenler için farklı öğrenme yolları tasarlanabilir.

27 Tekniğin uygulanmasında ilk olarak sınıfın köşelerine üzerinde “neredeyse hiç”, “bazen”, “sıklıkla” ve “kesinlikle” ifadeleri yazan kartlar yerleştirilir. Öğrencilerden konu ile ilgili bilgisini ifade eden köşeye gitmesi istenir. Kendi köşesine giden öğrenci, konu hakkında ne bildiğini ve neden bu köşede olduğunu açıklar. Bahsedilen teknik hangisidir?

Köşe Kapmaca

28 Bu teknikte ilk olarak öğrenci bir kâğıda büyük bir kutu çizer, ardından bu kutunun içine küçük bir kutu çizer. Dıştaki kutuya “Ne biliyorum?” içteki kutuya ise “Ne bilmeliyim?” sorusunu yazar. Sonra da bu sorulara cevap arar. Bahsedilen teknik hangisidir?

Kutu yapma

29 Öğrencilere o günün öğrenme konusuna yönelik çeşitli sorular yöneltilir. Sorulan soruların cevaplarını öğrencilerin kâğıda yazmaları istenir. Sonrasında öğrenciler bir daire oluşturur. Dairedeki her öğrenci dönüşümsel olarak söz hakkı alır ve kâğıda yazdıklarını okur. Bahsedilen yöntem veya teknik hangisidir?

Sarmal oluşturma

30 Öğretim sırasında öğrencilere öğretmenleri, arkadaşları veya öz değerlendirme yoluyla geri bildirim fırsatı sunulması önemlidir. Bu değerlendirmenin en önceli faydası nedir?

Geri bildirim olmaksızın öğrencilerin ilerleme göstermeleri zordur. Geri bildirim, öğrencilerin öğrenmesinde oluşabilecek eksikliklerin, hataların veya amaçtan uzaklaşmanın zamanında düzeltilmesine yardımcı olur. Bu süreçte öğrenmenin bitimine kadar beklenirse çok geç kalınmış ya da yanlış bilgi veya beceriler kazanılmış olabilir.

31 Öğrenme sürecinde değerlendirmek yapmak için kullanılan yöntem veya teknikler hangileridir?

Pek çok örnek verilebilir. En öne çıkanları parmakla işaretleme, yumuk yapma, gerçekte yüzleşme, sarmal oluşturma, simit, konuşma halkasıdır.

32 Parmakla işaretlemede öğrencilerin başparmaklarını kullanarak öğrenmenin neresinde olduklarına ilişkin bildirim vermeleri sağlanır. Öğrencilerin konu hakkındaki bilgi düzeylerini değerlendirmeleri amacıyla üç başparmak işaretinden birisini yapmaları istenir. Bu üç parmak işaretinin anlamları nelerdir?

Başparmak yukarı doğru olduğunda, konu hakkında çok şey biliyorum,

Başparmak yana doğru olduğunda, konu hakkında biraz bilgim var,

Başparmak aşağıya doğru olduğunda, konu hakkında çok az bilgim var anlamındadır.

33 Yumruk yapma tekniğinde öğrenciler, öğrenmelerini derecelendirmek için bir elinin parmaklarını kullanarak birden beşe kadar sıralar. Konuyu bilme derecesine göre öğrencinin parmak sayısını artırması istenir. Bu uygulama için ilk olarak öğrencinin “Bu konuyu ne derece iyi biliyorum?” sorusunu kendi kendine sorması istenir. Sonra parmak kaldırılır. Bu tekniğe göre hangi parmak ve el hareketleri hangi anlama gelmektedir?

5 parmak açık olduğunda: Birisine açıklayabilecek kadar iyi biliyorum.

4 parmak açık olduğunda: Yalnız başıma yapabilecek kadar biliyorum.

3 parmak açık olduğunda: Biraz yardıma ihtiyacım var.

2 parmak açık olduğunda: Daha fazla pratik yapmaya ihtiyacım var.

1 parmak açık olduğunda: Henüz öğrenmenin başındayım, anlamına gelmektedir.

34 Gerçekle yüzleşme tekniğinde öğrencilerden konuyla ilgili bilgi seviyelerini duygularıyla cevaplamaları istenir. Bu tekniğin uygulama biçimi nasıldır?

Öğrencilere 3 adet kart dağıtılır. Bu kartlara mutlu, sakın ve üzüntülü üç adet yüz resmi çizilir. Öğrenciler konuya yönelik duygularla cevaplanabilecek durumlarda ellerindeki bireysel kartlarda yer alan mutlu, ciddi ve üzgün yüz ifadelerinden birini seçerek havaya kaldırır. Böylece öğrencilerin bilgi düzeylerinin belirlenmesinin yanı sıra duygularını ifade etmelerine olanak tanınır.

35 Öğretim sonrasında kullanılan değerlendirme teknikleri vardır. Bunlar standartlaşmış ölçme değerlendirme uygulamalarından farklılıklar gösterirler. Bunlardan yaygın olarak kullanılanlar hangileridir?

Sarmal oluşturma, simit tekniği, konuşma halkası, döngüsel yansıma, portfolyo.

36 Öğrenciler bir kart alarak bu kartın bir yüzüne “evet” diğer yüzüne “hayır” yazarlar. Öğretmen, soru sorduğu zaman bu kartlardan kendi durumlarına uygun olanı kaldırmalarını ister. Bahsedilen teknik hangisidir?

Evet- Hayır kartları

37. Bir iç ve dış daire oluştururlar. Çemberin içindeki öğrenciler, dışarıdaki öğrencilerle eşleşir. Her bir öğrenci bildiklerini paylaşır. Paylaşımına devam etmek için iç daire saat yönünde, dış daire ise saat yönünün tersine hareket eder.

Bahsedilen yöntem veya teknik hangisidir?

Simit tekniği

38. Öğretmen tahtaya bir simit şekli çizer. Şeklin dış tarafına «öğreniyorum» ve iç tarafına «biliyorum» ifadeleri yazılır. Daha sonra öğrencilerden konu hakkındaki bilgilerini paylaşmaları istenir. Bu yöntem veya teknik hangisidir?

Simit tekniği

39. Bu teknikte öğrencilerden üçer kişilik gruplar oluşturulur. Öğrencilere A, B ve C isimleri verilir. A, belirlenen konu hakkında konuşmaya başlar ve kendisine işaret verilene kadar devam eder. Sonra B, konu hakkında konuşmaya başlar; o da kendisine işaret verilene kadar konuşmaya devam eder. Sonra C, konu hakkında konuşur. Bu şekilde öğrencilerin konu hakkında konuşacak bir şeyleri kalmayınca kadar devam edilir. Bahsedilen yöntem veya teknik hangisidir?

Konuşma halkası

40. Sınıfın farklı yerlerine üzerine konuların yazılı olduğu kâğıtlar asılır. Öğrenciler küçük gruplara ayrılarak köşelere giderler ve burada bulunan kâğıtlara konu hakkındaki düşüncelerini yazarlar. Gruplar kendilerine verilen işaretlerle bir sonraki konunun yer aldığı bölüme giderler. Öğretmenin işareti ile gruplar bir sonraki köşeye geçerler. Öğrenciler döngüsel olarak sınıfın köşelerinde hareket etmeye devam eder. Sonrasında gruplar en son bulundukları köşedeki kâğıtları alarak kâğıttaki konu ile ilgili yazılanları sınıfta okurlar ve tartışırlar. Bahsedilen yöntem veya teknik hangisidir?

Döngüsel yansıma

41. Hedeflenen kavram ve becerilerin uygulanması ve anlaşılmasının kanıtını destekleyen ölçütlere dayalı çok özel amaçlarla öğrenci çalışmalarının bir araya getirilmesidir. Bu uygulama kat edilen ilerlemeyi gösterebilir, başarının kanıtlarını sunabilir, ölçme ve değerlendirmeyi destekleyebilir ve hangi ek öğrenmelerin gerçekleşmesi gerektiğini gösteren bölümler sunabilir. Öğrenme süreci boyunca devam eden geri bildirim ve yansıtma sürecini kolaylaştırmanın bir yoludur. Bahsedilen değerlendirme uygulaması tekniği hangisidir?

Portfolyo

42. Genellikle portfolyo, portfolyonun içine konacak ürünlerin seçiminde hem öğrencinin hem de öğretmenin yer aldığı bir ortaklıktır. Öğretmen, seçim kriterleri belirleyecek ve öğrencilerin çeşitli tercihlerini yapmalarına izin verecektir. Bazı öğretmenler dâhil edilen ürünleri tanımlamak için renkli noktalar kullanır. Bu renklerin kullanımı nasıldır?

Bu renklerin kullanımı; öğrenci tarafından seçilen ürünlerde “kırmızı nokta”, öğretmen tarafından seçilen ürünlerde “sarı nokta”, öğretmen ve öğrencinin birlikte seçtiği ürünlerde “yeşil nokta” şeklinde olabilir.

43. Portfolyolar genel olarak dört aşamada oluşurlar. Bunlar hangi özelliklere sahiptir?

Portfolyo sürecinin ilk aşaması ürünlerin toplanması aşamasıdır. Portfolyo sürecinin ikinci aşaması ürünlerin seçimidir. Portfolyo sürecinin üçüncü aşamasında öğrenciler niçin bu parçanın seçildiğini ve hangi kriterleri sağladığını açıklar. Dördüncü aşamada, öğrenciler bir dahaki sefer ne yapacaklarına, nelere odaklanacaklarına, neyin iyileştirilmesi gerektiğine ve takdir edileceklerin neler olacağına karar verebilirler.

44. İçeriğe erişimi farklılaştırma aşamasında kullanılan bazı yöntemler ve örnekler vardır. Bunlardan bazıları nelerdir?

Öğrencilerin bireysel farklılığına hitap edecek farklı okuma düzeylerinde metin veya roman kullanma, Bilgiyi hem bütünden parçaya hem de parçadan bütüne yaklaşımlarıyla sunma,

Farklı seviyelerdeki okuma malzemeleri ile çalışan öğrencileri destekleme ve onları cesaretlendirme,

Bir konu ile ilgili desteğe ihtiyacı olan öğrencilerle aynı konuda ileri düzeyde olan öğrencilere seviyelerine uygun çalışmalar verme,

İçeriği hazırbulunuşluk düzeylerine göre farklılaştırmanın amacı, öğrencilerden öğrenmeleri istenen temel bilgi ve beceriyi öğrencinin okuma ve anlama kapasitesiyle eşleştirmektir.

İlgi alanlarına göre farklılaştırmanın amacı, mevcut öğrenci ilgileri üzerine inşa edilen veya öğrenci ilgi alanlarını genişletebilen fikirlerin ve öğretim araçlarının programa dâhil edilmesidir. İçeriğin öğrenme profillerine göre farklılaştırılmasının amacı ise bir öğrencinin tercih ettiği öğrenme yöntemine uygun öğretim araç gereç ve uygulamalarının işe koşularak öğrencilerin öğrenme kapasitelerini en üst düzeye çıkarmak ve bu sayede hem etkili hem de keyifli öğrenme ortamı oluşturmaktır.

45 Öğretim sürecinin bir “girdisi”dir. Bu girdi, öğretimi beklenen konuların bütünü oluşturur. Öğretim programları tarafından tanımlanır. Ancak belirlenmesindeki en kritik faktörlerden biri öğretmenin hem konu hem de öğrencileri hakkındaki bilgisidir. Bahsedilen tanım hangisine aittir?

İçerik

46 Bir öğrenme deneyiminde, öğrencinin bilişsel olarak yapması beklenen temel kavramlar, genellemeler ve becerilerin olduğu anlamlandırma aşamasıdır. Öğrencilerin bilgiyi aktif olarak işleyip anlamlandırmaya çalışmalarıyla başlar. Bu da okulda genellikle “etkinlikler” yoluyla gerçekleştirilir. Bahsedilen aşama hangi aşamadır?

Süreç

47 Öğrencilerin öğrenmelerinin hedeflendiği temel bilgi ve becerileri süreç içerisinde öğrendiklerini, anladıklarını ve yapabildiklerini göstermenin yollarıdır. Başka bir deyişle, öğrencinin bildiğini ortaya koymaya yönelik bireysel yorumudur. Öğrencilerin öğrendiklerini ortaya koyabilecekleri deneme, makale veya diğer yazı türleri gibi çeşidi vardır. Bahsedilen tanım hangisine aittir?

Ürün

48 Farklılaştırılmış öğretim yönteminde bireysel değerlendirme-öz değerlendirme formu uygulamasını öğretmen nasıl yapar?

Öğretmen öğrencilerin her birine ders öncesinde dağıttığı KWL formunu göndererek onlara “Ne öğrendim?” bölümünü tamamlattır. Ek 4’te yer alan bireysel değerlendirme etkinliği formu doldurulur.

49 Öğretmen dersin sonunda önceden hazırladığı büyük bir kartona grupların ele aldığı konu başlığını yazar. Her bir gruba kartonları gönderir ve gruplardan o gün ne öğrendiklerini yazmalarını ister. Öğrendiklerini yazan grup, kartonu başka bir gruba gönderir. İkinci grup, yazılmış olanları okuduktan sonra konu başlığı ile ilgili bildiği farklı şeyleri yazar. Daha sonra farklı gruplar kartona eklemelerde bulunur. Süreç tüm gruplar katkıda bulunana kadar devam eder. Ardından tüm kâğıtlar sınıf ortamında paylaşılır. Bahsedilen değerlendirme yöntemi hangisidir?

Grup değerlendirme – Kağıdı gönder etkinliği

50 Farklılaştırılmış öğretim uygulamalarına göre öğrenme ortamı nasıl olmalıdır?

Bir sınıfın görünümü, organizasyonu ve yapısı, renklerin çekiciliği, öğrenci çalışmalarının etkili sunumları ve hem bireysel hem de ortak çalışma için alanlar, araç ve gereçlere kolay erişim, dikkati büyük ölçüde akran iş birliğine odaklayan mobilya düzenlemeleri ile kaliteli çalışmayı desteklemek için görünür ipuçları; öğrencileri öğrenmeye davet eden unsurlar arasındadır. Öğrenme ortamı hem fiziksel olarak hem de görsel olarak uygun özelliklerde olmalıdır.

51 Farklılaştırılmış bir sınıfta öğretmenlerin çeşitli şekillerde ve zaman içinde, öğrencilerine hem bireysel olarak hem de bir bütün olarak tutarlı bir şekilde iletmeleri beklenen belirli mesajlar vardır. Bu mesajlar hangileridir?

Davet mesajı, yatırım mesajı, kalıcılık mesajı, fırsat mesajı, düşünme mesajı.

52 “Burada olmanızdan, sizi daha iyi tanıyacak olmaktan çok memnunum ve sınıfa önemli deneyimler ve özellikler getirdiğinizin farkındayım. Burayı sizin için değerli bir öğrenme ortamı yapmak için elimden geleni yapmak istiyorum.” Diyen bir öğretmen hangi mesajı kullanmıştır?

Davet mesajı

53 “Bu sınıfta ve dünyada önemli olduğunuzdan, olabildiğince hızlı ve çok büyümenize yardımcı olmak için çok çalışacağım. Başarınız çabanızdan kaynaklanacağı için sizden de çok çalışmanızı isteyeceğim.” Diyen bir öğretmen hangi mesajı kullanmıştır?

Yatırım mesajı

54 “Her zaman ilk denemenizde her şeyi doğru yapamayabilirsiniz. Ben de sizin için ve sizinle birlikte başarınızı geliştirecek yaklaşımlar bulmak için çalışacağım. Sizden asla vazgeçmeyeceğim.” Diyen bir öğretmen hangi mesajı kullanmıştır?

Kalıcılık mesajı

55 “Gençsiniz ve dünyada var olan olasılıkları yeni öğreniyorsunuz. Kendinizi çeşitli ortamlarda, çeşitli rollerde ve çeşitli içeriklerle görmeniz için sizlere fırsatlar sunmak istiyorum. Bu, geleceğe hazırlanmanız ve sizin için var olan olasılıkları görüp heyecanlanmanız için bir fırsattır” diyen bir öğretmen hangi mesajı kullanmıştır.

Fırsat mesajı

56 “Sizi dinleyeceğim, sizden öğreneceğim, sizi sınıfımızda çalışırken gözlemleyeceğim, ilerlemenizi inceleyeceğim ve rehberliğinizi isteyeceğim. İşimi ve sizin için nasıl çalıştığımı mümkün olduğunca sık düşüneceğim. Daha bilinçli ve etkili bir öğretmen olabilmek için kendimden bunu bekliyorum. Daha bilinçli ve etkili bir öğrenci olabilmeniz için sizden de aynısını isteyeceğim” diyen bir öğretmen hangi mesajı kullanmıştır?

Düşünme mesajı

57 Zihin temelli eğitim için literatürde üç temel unsur vurgulanmaktadır. Bunlar nelerdir?

Bunlar: duygusal iklim ve ilişki veya rahatlatılmış uyanıklık ve karmaşık deneyimde öğretim veya derinleştirmedir. Öğrenme ya da etkin öğrenim görme becerisinin güçlendirilmesi için “rahatlatılmış uyanıklık” diye adlandırılan duruma geçebilmek için duygusal iklim ve ilişkiler oldukça önemlidir. Öğrenme bağlamını düzenlemek için kullanılan tüm yöntemler rahatlatılmış uyanıklık hâlini etkiler. Araştırmalar, ödül ve ceza tarzındaki uygulamaların yaratıcılığı engellediğini, içsel motivasyona müdahale ettiğini ve öğrenmeyi öğrenme olasılığını azalttığını göstermektedir.

58 Araştırmalar, ödül ve ceza tarzındaki uygulamaların yaratıcılığı engellediğini, içsel motivasyona müdahale ettiğini ve öğrenmeyi öğrenme olasılığını azalttığını göstermektedir. Ödüller ve cezalar, öz güdülenme şansını ve öğrenmeyi bir ödül olarak görmeyi azaltır. Ödüllerini kullanmanın beş işlevsel alternatifi vardı. Bunlar nelerdir?

**Tehdidi ortadan kaldırmak
Güçlü bir olumlu iklim yaratmak
Geri bildirimini artırmak
Hedefleri belirlemek
Olumlu duyguları harekete geçirmek ve bunlara ilgi uyandırmaktır.**

59 Farklılaştırılmış öğretim modeline göre sınıf ikliminin kısaca karşılığı nasıl olmalıdır?

Kısacası her öğrencinin sınıfta kendisini rahat ve güvende hissetmesidir. Başarılı ya da başarısız öğrenciyi sürekli motive edici yaklaşımlar sergilenmelidir. Birbirini önemseyen ve destekleyen bir öğrenci topluluğu oluşturmak, farklılaştırılmış bir sınıfta esastır. Birbirlerini tanıyan ve saygı duyan öğrenciler, kendilerine verilen görevler farklı olduğunda farklılıklara karşı daha hoşgörülü olmaktadır.

60 Farklılaştırılmış öğretim programında planlama aşamasında temel olarak yapılması gerekenler nelerdir?

İlk olarak dersin kazanımlarını göz önünde bulundurarak temel standartları belirlenir. İçeriği, bilgi ve becerileri bütüncül bir şekilde kazandıracak şekilde yapılandırılır. Öğrencilerin neyi bildikleri ve neleri öğrenmeleri gerektiği belirlenir. Bu, beyindeki uzun süreli bellekte depo edilmiş ön bilgilere ulaşmayı sağlar. Öğrencilerin öğrenmeleri gereken bilgi ve beceriler ile bunları kazanmaları için neler gerektiğini belirlenir. Bu aşamada bilginin küçük grupla mı yoksa büyük grupla mı edinileceğine; öğretimin ilgi alanı mı yoksa hazır bulunuşluk temelinde mi olacağına karar verilmelidir. Öğrencilerin bildiklerini göstermelerine fırsat sağlanır. Bunu yaparken onlara seçenek sunulmalıdır.

BÖLÜM 2: PROGRAM TÜRLERİ VE PROGRAM GELİŞTİRME

- 1 Eğitim programının temel sorunları üzerine değinen ve bu konuyla ilgili 1918 yılında ilk kitabı yazan Bobbit (2017) eğitim programını nasıl tanımlamıştır?

Latince “yarış alanı” ve “yarış” anlamından yola çıkarak eğitim programını “çocuk ve gençlerin yetişkin yaşamında yapılması gereken şeyleri iyice yapabilme becerisi geliştirmek ve her açıdan yetişkinlerin olması gerektiği gibi olmak için yapmaları ve deneyimlemeleri gereken şeylerin toplamı” biçiminde ele almıştır.

- 2 Eğitim programları alanındaki önemli çalışmalarla tanınan Tyler (1948) eğitim programını nasıl tanımlamıştır?

Bu kavramı, geçmişte ya da şu andaki uygulamalar ile bilimsel ve kuramsal çalışmalardan elde edilen amaçlar doğrultusunda biçimlenmiş öğrenci yaşantılarının bütünü olarak tanımlamıştır.

- 3 English’e (1992) göre eğitim programı nedir?

Eğitim program, okul ya da okul sistemi içinde en azından öğretmenlerin öğrencilere öğretmesi gereken içeriği ve kullanabilecekleri yöntemleri içeren bir doküman ya da plandır.

- 4 Posner (2004)’a göre eğitim programı nedir?

Hem öğretmene hem de değerlendirme sürecine karar vermeye olanak sağlayan öğrenme ürünleri dizisi olarak ele almaktadır.

- 5 Ornstein ve Hunkins (2009) eğitim programını nasıl tanımlamıştır?

Eğitim programını kendine özgü temelleri, bilgi alanları, araştırma yaklaşımları, kuramları, ilkeleri ve uzmanları olan bir çalışma alanı olarak tanımlamışlardır.

- 6 Eğitim programları alanının öncüsü Varış’a (1994: 18) göre eğitim programı nedir?

Bir eğitim kurumunun, çocuklar, gençler ve yetişkinler için sağladığı millî eğitimin ve kurumun amaçlarının gerçekleşmesine dönük tüm faaliyetleri kapsar.

- 7 Program geliştirme alanına önemli katkılar sağlamış olan Ertürk (1979: 14) eğitim programını nasıl tanımlamıştır?

“Yetişek” kavramını kullanarak açıklamaktadır ve yetişegi “Belli öğrencileri belli bir zaman süresi içinde yetiştirmeye yönelik düzenli eğitim durumlarının tümü.” olarak tanımlamaktadır.

- 8 Sönmez (2015: 11)’e göre eğitim programı nedir?

Sönmez de eğitim programı kavramı yerine “yetişek” kavramını kullanır ve ona göre “Yetişekler, öğrencide gözlenmeye karar verilen hedef ve davranışları, onların içerikle bağlantısını, eğitim ve sinama durumlarını kapsar.”

- 9 Programı tanımlama çabalarının çeşitliliği yanında kimi zaman ne olduğuna ilişkin yorumlamalarda da bulunduğu söylenebilir. Program kavramıyla ilgili yapılan yorumlardan bazıları nelerdir?

- Siyasi bir araçtır. Bu görüşe göre eğitim programı dünyada topluma bağlılığı artırmaya çalışan bir araç olarak görülmektedir.
- Hizmet etmekte olduğu toplum ve kültürünün bir yansımasıdır.
- Toplumsal etkinliklerin bir sonucudur.
- Aralıksız çalışan bir yeniden düzenleme sürecidir.
- Ne öğrenildiğidir.
- Okulda alınan tüm derslerdir.
- Öğretme ve öğrenmeyi aydınlığa kavuşturan yapıdır.
- Öğretmen ve öğrencinin ellerinde hayat bulan bir varlıktır.
- Eğitimin kalbidir.
- Okullaşmanın özüdür ve okulun varoluş sebebidir.

- 10 Eğitim programının bir amaç dizisini, bu amaçların kazandırılmasını sağlayacak içeriği, içeriği kazandırmak için kullanılacak etkinlikleri ve öğrenme çıktılarını belirleyecek değerlendirme etkinliklerini kapsayan; öğrenme-öğretme sürecini yönetecek olan öğretmenlere yol gösteren bütüncül bir sistem olduğu görülmektedir. Buna göre genel olarak bir programın aşamaları hangi bölümlerden oluşmaktadır?

Buna göre genel olarak bir programın amaç/hedef (niçin), içerik (ne), öğretme-öğrenme süreci (nasıl) ve ölçme ve değerlendirme (ne kadar) olmak üzere dört birbiriyle sıkı ilişkili öge üzerine kurulu bir yapı olduğu söylenebilir.

- 11** Resmî metinlerde açıkça belirtilen biçimde geliştirilen; hedefleri, konuları ve işleniş sırasını; kullanılabilecek araç gereçleri ve değerlendirmeyi içeren bir programdır. Bahsedilen program türü hangisidir?

Resmi program

- 12** Bu program uygulanan, dolaylı, işevuruk, gerçekleşen ya da öğretilen program olarak da adlandırılmaktadır. Resmî programın uygulanışında ortaya çıkan ve öğretmen tarafından gerçekten uygulanan bir programdır. Bahsedilen program hangisidir?

Uygulamadaki program

- 13** Öğretmen, eğitim kurumları ve / veya devlet tarafından hazırlanan sınavlarda ölçülen öğrenmeleri kapsayan program türüdür (Crawford, 2011). Bu programın en önemli özelliği, bu sınavlardaki ölçme araçlarında hangi amaçların öngörüldüğü ve buna dayalı olarak bunun hangi sorularla ortaya çıkarılmasının çalışıldığıdır. Bahsedilen program türü hangisidir?

Test edilen program

- 14** Gizli, saklanan ve informal program olarak da adlandırılan, resmî/formal program dışında yazılı ve resmî olmayan, farklı hedeflerin kazanılmasını sağlayan bir program türüdür. Resmî programda açıkça belirtilmediği hâlde öğrencilerin bilişsel ve duyuşsal davranışlarını etkileme özelliğine sahiptir. Eğitim sistemleri, okulun yönetimi ve yapısı, okul kuralları, disiplin anlayışı, okul ile çevre ilişkileri, öğretmen-yönetici-öğrenci arasındaki ilişkiler vb. tutum ve davranışlar bu programın kapsamını oluşturmaktadır. Bu program; öğretmenin, okulun, toplumun norm ve değerlerini içermektedir. Bahsedilen program türü hangisidir?

Örtük (gizil) program

- 15** Resmî programda yer almasına karşılık uygulamaya konmayan, göz ardı edilen, üstünkörü geçilen ya da atlanan programdır. Öğrencilere sunulmayan seçenekler, öğrencilerin bilemeyecekleri bakış açıları ve zihinsel dağarcıklarında olmayan kavramlar ve beceriler olarak ele alınabilir. Öğretilmeyen konuların neden göz ardı edildiği ile ilişkilidir. Programın ihmal edilmesinin sınav sistemi, veli, öğretmen beklentileri, okulun fiziki olanakları, okulun bulunduğu bölge gibi çok çeşitli nedenleri olabilir. Bahsedilen program türü hangisidir?

İhmal edilen program

- 16** Okulun dışında yapılması planlanmış her türlü deneyim, etkinlik bu programın içinde yer almaktadır. Bu tür etkinliklere spor karşılaşmaları, halk oyunları, sinema, tiyatro, konferanslar, sergiler vb. örnek olarak verilebilir. Gönüllülük esasına dayanması ve öğrencilerin ilgilerine cevap verir nitelikte olması nedeniyle de resmî program ile farklılık gösterir. Bahsedilen program türü hangisidir?

Ekstra program

- 17** Programın desteklenmesi için sağlanan kaynakları (ders kitabı, ders saati, sınıf sayısı, derse ayrılan süre vb.) içeren bir program türüdür. Bu tanım hangi program türüne aittir?

Desteklenen program

- 18** Bilim insanları ya da meslek kuruluşlarınca hazırlanan program türüdür. Türk Eğitim Derneği (TEDMEM, 2015) tarafından hazırlanarak sunulan “Ulusal Eğitim Programı 2015-2022” önerilen program türüne örnek teşkil etmektedir. Bahsedilen program türü hangisidir?

Önerilen program

- 19** Sönmez tarafından oluşturulan bu program, resmî programın hedeflerinin tam karşısını savunan kişileri yetiştirmek üzere oluşturulan bir programdır. Örtük programdan farklı olarak bu program resmî programa tamamen karşı bir tutum ve eylemi içerir. Bu hangi program türüdür?

Karşıt program

- 20** Eğitim programlarıyla ilgili bir diğer sınıflandırma ise eğitim, öğretim ve ders programı sınıflandırması şeklindedir. Bu programların tanımları nelerdir?

Eğitim programı, genel olarak Millî Eğitim Bakanlığı ve / veya eğitim kurumlarında yer alan kurum içi ya da kurum dışı tüm etkinlikleri kapsayan bir programdır. Bu program türü en genel program olup öğretim ve ders programlarının çerçevesini oluşturur. **Öğretim programı**, eğitim programı içinde yer alan ve özellikle öğrenme-öğretme etkinliklerinin planlanması ve uygulanmasını kapsayan bir programdır. **Ders programı** ise öğretim programı içinde yer alan matematik, Türkçe, beden eğitimi gibi bir ders ya da kursun amaçlarını, içeriklerini, öğrenme-öğretme ve değerlendirme süreçlerini kapsayan bir program olarak tanımlanabilir.

21 En genel tanımıyla eğitim programının öğeleri olan hedef, içerik, öğretme-öğrenme süreci ve değerlendirme boyutları arasındaki dinamik ilişkiler bütünüdür. Bir başka bakışa göre belli bir konuya yönelik eğitimin planlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi, daha iyiye götürülmesi olarak ele alınmaktadır. Bahsedilen tanım hangi kavrama aittir?

Program geliştirme

22 Bu işlem gerekli olacak unsurları, biçimleri belirler ve tüm etkinliğe ya da sürece kuş bakışı bir görünüm sağlar (Hewitt, 2018; Wiles, 2016). Program geliştirmenin bu aşamasında geliştirilecek programa ilişkin birtakım kararların alınması beklenir. Bu aşama hangi aşamadır?

Planlama

23 Bu aşamada; bu çalışmanın neden yapıldığı, ulaşmak istenen çıktıların neler olduğu, sürecin nasıl işleyeceği ve amaçlara ulaşılıp ulaşılmadığının nasıl anlaşılacağı soruları yanıtlanır (Hewitt, 2018). Bu süreçte önemli olan gereksinimlerin iyi analiz edilmesi ve bunun üzerine programın tüm öğelerinin birbirini destekleyecek, temel alınan felsefi görüşü yansıtacak, gelişim özelliklerini dikkate alacak bir biçimde hazırlanmasıdır. Bu aşama hangisidir?

Program tasarısının hazırlanması

24 Tasarlanan eğitim programının uygulamada amaçlarını ne denli gerçekleştirebildiğini belirlemek için bir deneme uygulamasına gereksinim vardır. Bu aşama hangi basamaktadır?

Programın uygulanması

25 Programın etkililiği hakkında karar verme süreci olarak adlandırılan bu aşama, program geliştirme çalışmalarının sürekliliğinin bir parçasıdır. Bu süreçte programın tüm öğeleri ve bu öğeler arasındaki ilişkiler değerlendirilir, uygulama süreci incelenir ve programın çeşitli açılardan (amaçlara ulaşma düzeyi, içeriğin uygunluğu vb.) uygunluğuna karar verilir. Bu aşama hangi aşamadır?

Program değerlendirme

26 Program geliştirme, döngüsel bir süreçtir. Değişimin kaçınılmazlığı, gereksinimlerin çeşitlenmesi ve programın dinamik bir yapıya sahip olması; sürekli geliştirilmesinin temel gerekçelerini oluşturmaktadır. Bu aşama hangi aşamadır?

Programa süreklilik kazandırılması

27 Genel olarak eğitim kurumlarının çağın gereklerine uygun bireylerin yetiştirilip yetiştirilmediğini, bir diğer deyişle bireylere istendik davranışların kazandırılıp kazandırılmadığını; eğer kazandırılmamışsa nedenlerini bulmayı amaçlayan, bu amaçla değerlendirilecek programla ilgili verilerin toplanarak bilimsel ölçütlere göre yorumlanmasını içeren kapsamlı bir süreç olarak açıklanan durum hangisidir?

Program değerlendirme

28 Program değerlendirme süreci kaç aşamalıdır ve bunlar nelerdir?

Planlama, uygulama ve değerlendirme olmak üzere üç aşamalıdır.

29 Program değerlendirme çalışmalarının ilk basamağında yer alır. Bilimsel bir sürecin izlendiği bu süreçte; değerlendirme amacına karar verilerek bağlamın tanımlanması, veri toplama yöntemlerine karar verilmesi, ölçme araçlarının hazırlanarak nasıl ve ne şekilde uygulanacağını belirlenmesi gibi (Wiles, 2016; Yüksel ve Sağlam, 2012; Ornstein ve Hunkins, 2009) kararların alınması söz konusudur. Bu aşama hangi aşamadır?

Planlama

30 Program geliştirmenin bu aşamasında, planlama aşamasında alınan kararlar işe koşulur. Hazırlanan veri toplama araçları kullanılarak değerlendirilecek durumun anlaşılmasına yönelik veriler toplanır. Sonunda bir raporlaştırma işlemi yapılır. Bu aşama hangi aşamadır?

Uygulama

31 Program geliştirmenin son aşamasıdır. Bu aşamasında değerlendirme süreci analiz edilir. Meta değerlendirme olarak da adlandırılan bu süreç, değerlendirmecilerin de öz değerlendirme yapmalarına olanak sağlaması açısından katkı sağlayıcı bir aşamadır.

Değerlendirme

32 Programın uygulanmasından sonra yapılan bir değerlendirme türüdür. Bu değerlendirme türü "Eğitim programı başarılı oldu mu?" sorusu üzerinden hareket eder. Bu amaçla bir eğitim programının her bir ögesi ya da bütünü üzerindeki toplam etkisi ile ilgili kanıtlar toplanır. Bahsedilen değerlendirme türü hangisidir?

Toplam değerlendirme

33 Bu değerlendirmeler, sistematik bir süreci içerir. Bu, değerlendirme için amaçların belirlenmesi; nerede, ne zaman ve kim tarafından yapılacağına karar verilmesi; süreçte kullanılacak tüm veri toplama araçlarının geçerliği ve güvenilirliğinin incelenmesi anlamına gelir. Bu değerlendirmeler, yapılandırılmış bir değerlendirme türüdür ve süreç hakkında uzmanlık gerektirir. Bahsedilen değerlendirme türü hangisidir?

Formal değerlendirme

34 Bu değerlendirme ise sistematik olmayan bir özellik taşır. Bu, çoğunlukla günlük yaşamda karşılaşılan olaylarda ortaya çıkar ve öznel bir nitelik taşıma durumu söz konusudur. Ancak bu kesinlikle değersiz, geçersiz bir değerlendirme türü olarak da düşünülmemelidir. Burada özellikle deneyimler, içgüdüler oldukça önemli verilerdir. Bazı durumlarda formal değerlendirmeye göre daha hızlı bir biçimde veriye ulaşma söz konusudur. Bahsedilen değerlendirme türü hangisidir?

İnformel değerlendirme

35 Değerlendirme, amacı yönünden kaçaya ayrılır ve bunlar nelerdir?

Biçimlendirici ve toplam değerlendirme olarak ikiye ayrılır?

36 Geliştirilen programın özellikle ilk aşamalarında durumun gözden geçirilmesi amacıyla yapılır. Bu değerlendirme sürekli, ayrıntılı ve konuya özgü bilgilendirme sağlar. Programın niteliğinin artırılmasının amaçlandığı bu değerlendirme, program tamamlanmadan, diğer bir deyişle çok geçmeden sorunlara müdahale edilmesine olanak sağlar. Bu değerlendirme türü hangisidir?

Biçimlendirici değerlendirme

37 Program değerlendirme türleri biçimsel olarak kaçaya ayrılır ve bunlar nelerdir?

Formal ve informal değerlendirme olarak ikiye ayrılır.

38 Bu yaklaşım, programın hedeflerinin belirlenmesi ve bu hedefler doğrultusunda gerçekleşen çıktıların değerlendirilmesini temel almaktadır. Burada önceden belirlenen hedefler ile hedeflerin gerçekleşme düzeyini belirleyen ölçme sonuçları karşılaştırılarak durum tanımlanmaya çalışılır. Hangi tür değerlendirmeden bahsedilmiştir?

Hedefe dayalı değerlendirme

39 Fitzpatrick ve arkadaşları (2004) tarafından geliştirilen program değerlendirme çalışmaları yapılmaktadır. Bunlar kaç tanedir ve hangileridir?

Hedefe Dayalı Değerlendirme

Yönetime Dayalı Değerlendirme

Uzman Odaklı Değerlendirme

Tüketici / Yararlanıcı Odaklı Değerlendirme

Katılımcı Odaklı Değerlendirme olmak üzere beş çeşittir.

40 Kirkpatrick; toplam değerlendirmenin tepkiler, öğrenme, transfer etme, sonuçlar açısından dört düzeyinin olduğunu ifade eder. Buna göre toplam değerlendirmenin dört aşamasında irdelenen durumlar ve sorulan sorular hangileri olmalıdır?

Birinci düzeyinde, öğrencilerin uygulanan programa nasıl tepki gösterdikleri üzerine odaklanılır.

İkinci düzeyde, değerlendirmeciler programın hedef ve kazanımlarının gerçekleşip gerçekleşmediğine ilişkin veri toplarlar.

Üçüncü düzeyde yine değerlendirmeciler tarafından programı deneyimleyen kişilerin görüş ve tutumlarını belirlemeye yönelik sorular sorarlar.

Son düzey ise en zorlu basamak olarak değerlendirilir. Çünkü bir programın sonuçlarına hemen ulaşamaz.

41 Bu yaklaşım, yöneticilere ya da program liderlerine bilgi sunmaya odaklanan bir nitelik taşır. Bu yaklaşım, program değerlendirme sürecinde elde edilen bilgilerin özellikle karar vericiler, müdürler vb. yönetim basamağında yer alan kişilerce daha etkili kullanılabileceğini savunur. Dolayısıyla burada önemli olan yöneticilerin kararlarıdır. Bahsedilen değerlendirme yaklaşımı hangisidir?

Yönetime dayalı değerlendirme

42 En eski ve en çok kullanılan yaklaşımlarından biridir. Programın niteliğine o program konusundaki uzman ya da uzmanların karar vermesine odaklıdır. Örneğin eğitim kurumlarında gerçekleştirilen akreditasyon çalışmaları, proje değerlendirme jürileri ya da hakem kurulları, programı yerinde değerlendiren uzmanların uygulamaları bu yaklaşıma örnek gösterilebilir.

Uzman odaklı değerlendirme

- 43 Bu yaklaşım eğitim programları, çalıştaylar, hizmet içi eğitimler, eğitim materyalleri gibi ürün ve hizmetler hakkında bilgi toplamakla yükümlü birey ya da bağımsız kuruluşlar tarafından geliştirilen ve desteklenen bir yaklaşımdır. Dolayısıyla geliştirilecek ürün ve hizmetlerden yararlananların değerlendirme pozisyonunda olmasına dayanır. Burada öncelik verilen değerlendiricinin beklentisidir. Hangi değerlendirme türünden bahsedilmiştir?

Tüketici / Yararlanıcı Odaklı Değerlendirme

- 44 Bu değerlendirme yaklaşımında paydaşların, bir diğer deyişle programla ilgisi olanların değerlendirmeye yardım etmek üzere sürece katılması söz konusudur. Çoğulcu bir bakış açısını yansıtmaması, programın çok yönlü değerlendirilmesine önemli katkılar sağlar. Örneğin bir programın değerlendirilmesinde öğrencilerin, öğretmenlerin, yöneticilerin ve / veya ailelerin katılması programın farklı açılardan ele alınmasına katkı sağlar. Bu değerlendirme tür hangisidir?

Katılımcı Odaklı Değerlendirme

BÖLÜM 3: KAVRAMLAR VE KAVRAM ÖĞRETİMİ

- 1 “Nesnelerin veya olayların ortak özelliklerini kapsayan ve bir ortak ad altında toplayan genel tasarım.” olarak ifade edilen olgu nedir?

Kavram

- 2 (Senemoğlu, 2004) Kavramların beş özelliğinden bahsetmektedir, bunlar nelerdir?

Öğrenilebilirlik: Kavramlar deneyimler sonucu doğuştan değil sonradan öğrenilir.

Kullanılabilirlik: İsteğe bağlı kullanılmak üzere kavramların farklı çeşitte kullanım alanları vardır.

Açıklık: Kavramlar anlaşılabilir ve kavramların anlamları üzerinde ortak bir fikir birliği bulunmaktadır.

Genellik: Kavramlar hiyerarşik olarak organize edilir ve genelden başlayarak daha özel hâle geçer.

Güçlülük: Kavram diğer kavramların anlaşılmasına yardımcı oluyorsa güçlüdür.

- 3 Kavram öğrenimi ve öğretimi süreci nasıl işler? Kavram öğrenmede bilgilerin yapılandırılması söz konusudur. Yaşam boyu devam eder. Kavramlar öğrenilme aşamasında diğer kavramlarla ilişkilendirilebilmelidir.

- 4 Kavram geliştirme sürecinde beş temel yaklaşım öne çıkmaktadır (Yağbasan, Gülçiçek, 2003). Bunlar nelerdir?

■ **Genelleme:** Nesnelerin, olayların ya da olguların var olan özelliklerinden yola çıkarak bir genel ilkeye ulaşma sürecidir.

■ **Ayrım:** Benzemeyen özelliklerin vurgulanmasıdır.

■ **Tümevarım:** Genele ulaşma, çıkarım yapma sürecidir.

■ **Tanımlama:** Kavramların özelliklerini açıklamadır.

■ **Tümdengelim:** Örneklerden yola çıkarak genel hâlini açıklanma sürecidir.

- 5 Kavram yanlışlarının çok çeşitli nedenleri vardır ve bunlardan bazılarında bahsedilmiştir. Bunlar hangileridir?

Sınıf ve laboratuvarlarda verilen eğitim sürecince yanlışların yeterince ele alınmaması,

Analoji gibi öğretim materyallerinin öğretilmesi istenen kavram yerine geçerek genellemelerin yapılması,

Öğretim materyali olarak ders kitaplarındaki eksik ifadeler,

Yazılı ve görsel medya

Günlük hayatta kullanılan dil.

- 6 Kavramsal öğrenme bir süreç içerisinde meydana gelir. Kavramlar birey için yeni bilgilerse bunlar mevcut bilişsel yapı içerisine bağlanır. Bu bağlanma olduğu sürece de anlamlı öğrenme meydana gelir. Var olan yapıdaki kavramların değiştirilebilmesi için dört koşulun sağlanması gerekir. Bu dört koşul nedir?

Mevcut kavramda hoşnutsuzluk olmalıdır.

Yeni kavramın anlaşılır olması gereklidir.

Yeni kavram mantıklı olmalıdır.

Yeni kavram işe yarar olmalıdır.

- 7 Kavram öğretiminde ve kavram yanlışları tespitinde kullanılabilecek araçlar hangileridir?

Kavram haritaları

Zihin haritaları

Kavram karikatürleri

Metaforlar ve analogiler

İki / üç aşamalı testler

- 8** Joseph D. Novak tarafından Ausubel'in anlamlı öğrenme kuramına dayalı olarak 70'li yılların başında Cornell Üniversitesinde geliştirilmiştir. Bilgiyi organize edip görsel bir şekilde sunar. Ausubel'in ortaya atmış olduğu anlamlı öğrenmeye yardımcı olur. Bu manada kavramlar ve kavramlar arası ilişkileri gösteren grafiksel bir görsel araçtır. Bahsedilen kavram öğretimi aracı hangisidir?

Kavram haritaları

- 9** Kavram haritaları hazırlanırken dikkat edilecek hususlar nelerdir?

Tek bir akış diyagramı şeklinde hazırlanmamalıdır.

Özel isimler kavram değildir, yazılmaz.

Her kavram bir defa kullanılmalıdır.

Belli bir grup kavramlar renklendirilebilir. Ayırt edilebilirlik sağlar.

- 10** TonyBuzan tarafından geliştirilmiştir. İlk olarak not alma tekniği olarak ortaya çıkmıştır. Olayların, fikirlerin sistematik bir şekilde görselleştirilmesidir. Bahsedilen kavram öğretimi aracı hangisidir?

Zihin haritaları

- 11** Öğretmen, öncelikle konunun kısa bir anlatımını yaklaşık 5-10 dakika yapar. Konu ana hatları ile özetlenir. Bunun hemen sonrasında anlatılan kavrama yönelik bir kavram testi uygulanır. Öğrencilere düşünmeleri için bir dakika civarında zaman verilir. Öğrenciler bu aşamada bireysel olarak cevaplarını verirler. Bu geri bildirim alma işi ilerleyen kısımlarda daha ayrıntılı ele alınacaktır. Öğretmen hızlıca, geri dönüşlere göre sınıfın sorulan soruya verdiği yanıtları değerlendirir. Yanıtların yüzdeleri ile tartışılma düzeyleri nasıl olmalıdır?

Doğru cevap yüzdesi çok küçük ise (%30 altı) yavaşlanır ve konuya geri dönülerek anlatım detaylandırılır.

Doğru cevap yüzdesi yaklaşık %30-70 arasında olursa bu, akran tartışması için idealdir ve yukarıda verilen akış şeması aynen uygulanır.

Doğru cevap sınıfın büyük bir kısmı tarafından verilmiş ise (%70 üstü) cevap kısaca açıklanır ve diğer bir soru veya konuya geçiş yapılır (Mazur 1997).

Doğru cevap yüzdesi yaklaşık %30-70 arasında ise akış şemasında olduğu gibi gruplar içerisinde tartışma ortamı oluşturulur ve akranların birbirlerini ikna etmesi sağlanır.

- 12** Kavram karikatürleri hazırlanırken bazı temel özelliklere dikkat edilmesi gerekmektedir. Bir karikatürün kavram karikatürü olabilmesi için dikkat edilmesi gerekenler nelerdir?

Günlük hayattan bilimsel bir olayı konu alır. İnsan ya da hayvan karikatürü şeklinde karakterler gösterilir ve bu karakterler isimlendirilmelidir.

Karakterler olayı tartışır veya diyalog hâlinde olur.

Karakterlerin fikirleri konuşma baloncuklarında ayrı ayrı ve sırasıyla verilmediler. Karakterlerin görüşleri kısa, öz ve anlaşılır ifade edilmelidir.

Öğretim kademesi ile ilgili yaygın kavram yanılgılarını içeren konuşma diyaloglarından birisi bilimsel olarak doğru, diğerleri ise geçmiş deneyim ve sezgilerden ortaya çıkan kavram yanılgısı düşüncelerini özellikle temsil eder.

Karikatürler dikkat çekici tasarlanmalıdır.

Tüm alternatif fikirler akla uygun ve eşit statüde olmalıdır.

Poster formatında kullanılacaksa öğrencilerin tamamının görebileceği şekilde ve okunaklı olmalıdır.

Öneri: Konuşma balonlarına bir tane boş konuşma balonu ilave edilebilir.

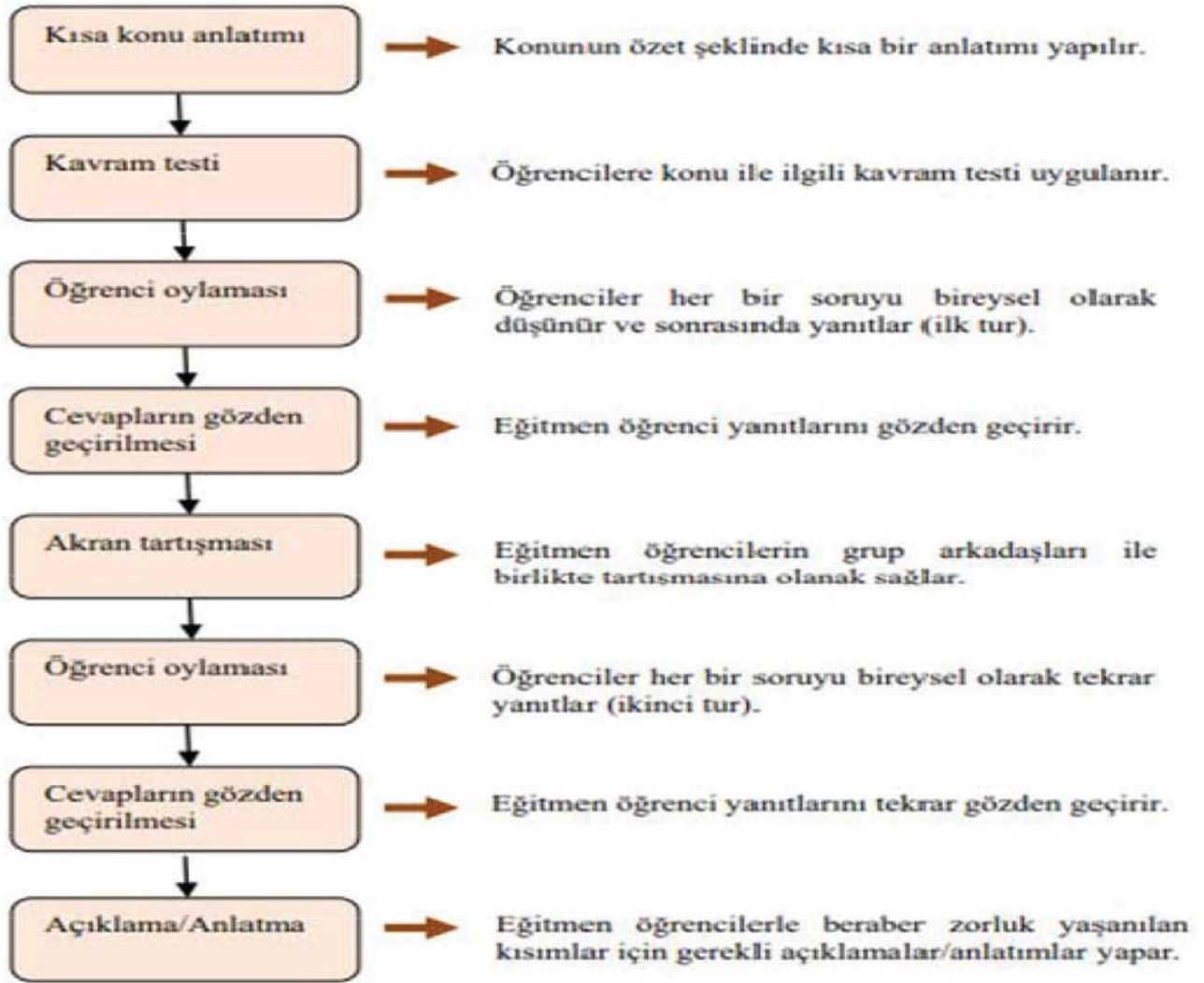
- 13** Öğrencilerin aktif olarak öğrenme sürecine katılımını sağlayan aktif öğrenme yaklaşımlarında biridir. Her branşta uygulanabilir. Öğrenciyi merkeze alan, onun ihtiyaçlarını göz önünde bulunduran bir eğitmenin rehberliğinin yanı sıra kendi yaş grubundan birbirlerini çok daha iyi anlayan akranlarının desteğinde olan süreçtir. Eric Mazur bu yaklaşımı ortaya çıkarmıştır. Bahsedilen öğretim yöntemi hangisidir?

Akran Öğretimi

- 14** 1980'li yıllarda D. BobGowin ve arkadaşları tarafından geliştirilmiştir. Başlangıçtaki amacı özellikle fen bilimi alanında laboratuvar araştırmalarının daha etkili olması içindir. Hazırlanan raporlar da öğrencilerin teorik bilgiler ile uygulamalar arasında bağlantı kurmalarına yardımcı olmaktadır. Bahsedilen kavram öğretimi aracı hangisidir?

V-Diyagramı

15 Akran öğretiminin aşamaları nasıldır?

Şekil 1. Akran öğretimi akış şeması (Oktay, 2017)

- 16** Akran öğretimi yönteminin uygulanmasındaki en önemli aşamalardan birisi kavram sorusudur. Kavram sorusunun Mazur (1997) tarafından belirtilen özellikleri nasıl olmalıdır?
Sadece sayıların kullanılıp çözüme ulaşıldığı bir soru olmamalıdır.
Soru çoktan seçmeli ve yeterli sayıda seçenek içermelidir.
Soru öğrencinin anlayacağı dilde açık ve net olmalıdır.
Soru ne çok zor ne de çok kolay olmalıdır.
Soru tek bir kavram üzerinde olmalıdır.

- 17** İçerik, ortam ve yöntem öğretim sürecinde hangi sorulara cevap verir?
İçerik= Ne?
Ortam= Nerede?
Yöntem= Nasıl?

- 18** Öğretim programını temel alan ve sınıf dışındaki alanlarda ve kurumlarda gerçekleşen öğrenme, okul dışı öğrenme olarak bilinir. Bunlar nelerdir?

Okul süresi boyunca öğretim programına bağlı olarak okul yapısı dışındaki alanlarda ve kurumlarda gerçekleşen öğrenme anlamına gelen okul dışı öğrenme ile alakalı olabilecek formal öğrenme, non-formal öğrenme ve informal öğrenme kavramları vardır.

- 19** Öğretimin her kademesinde beklenen, sınıf içi ve okul dışı öğrenme ortamlarının bir arada kullanılması ve bu sayede öğrenmenin zenginleştirilmesidir. Okul dışı öğrenme etkinlikleri hazırlanırken bir çark gibi dikkat edilmesi gereken üç temel durum hangileridir?
İçerik-yöntem-ortam ilişkisine dikkat etmek gerekir (Şen, 2019).

- 20** Formal öğrenme, non-formal öğrenme ve informal öğrenmenin karşılaştırılması (Eshach, 2007) tarafından nasıl yapılmıştır?

Formal Öğrenme	Non-Formal Öğrenme	İnformal Öğrenme
Genellikle okulda	Okul dışı kurumlarda	Her yerde
Motivasyon genel anlamda daha dışsal	Motivasyon dışsal olabilir ama genel anlamda içsel	Temelde içsel motivasyon
Yapılandırılmış	Yapılandırılmış	Yapılandırılmamış
Zorunlu	Genellikle gönüllü	Gönüllü
Öğretmen liderliğinde	Rehber ya da öğretmen liderliğinde	Genellikle öğrenenin öncülüğüyle
Öğrenme değerlendirilir	Öğrenme genellikle değerlendirilmez	Öğrenme değerlendirilmez
Ardışık	Genellikle ardışık değil	Ardışık değil
Genellikle önceden planlanmış	Genellikle önceden planlanmış	Kendiliğinden

- 21** Akran öğretiminin uygulanmasındaki teknik unsurlardan en fazla dikkat çeken durum, öğrencilerden gelen yanıtların alınması olayıdır. Alanyazında en fazla kullanılan yöntemler hangileridir?

El kaldırma: En kolay ve kısa sürede bir şekilde öğrenci yanıtlarını alıp değerlendirme yapılabilecek yöntemdir. İşaret dili alfabesi unsurları kullanılabilir.

Flaş kartlar: Öğrencilere farklı renk ve formlarda A, B, C gibi kartlar önceden dağıtılarak yapılabilir.

Tarama formları: Büyük gruplarda tercih edilebilir.

Clickers: Teknolojik bir uygulamadır. Bunun için ayrıca bir uygulama aparatı gerekir. Derste tahta veya herhangi bir perdeye doğrudan cevap oranları yansıtılabilir.

Çevrim içi yanıt sistemleri: Günümüz web 2.0 araçları yardımıyla rahat bir şekilde kullanılabilir.

- 22** Etkinliklere gerekli hazırlıklar yapıldıktan sonra artık sahada uygulama aşamasına geçilebilir. Bu uygulamalarda aşağıdaki hangi önemli noktalara dikkat edilmelidir?

Etkinlik öncesi öğrenciler organizasyon kuralları hakkında bilgilendirilmelidir.

Gruplar hâlinde çalışılacaksa bunlar belirlenmelidir.

Etkinliğin belirli anlarında öğrencilerin çalışma kâğıtlarını doldurmaları için onlara zaman verilmelidir.

Öğrencilere ortamı gezebilecekleri serbest zaman verilmelidir.

- 23** Okul dışı öğretim etkinlikleri organizasyon aşamaları nasıl olmalıdır?

Etkinlik öncesi hazırlıklar, etkinliğin uygulanması, etkinlik sonrası değerlendirmeler.

- 24** Okul dışı ortamlarda yapılan faaliyetlerin de sınıf içinde olduğu gibi etkinlik sonrasında değerlendirilmesi gerekmektedir. Okul dışı öğrenme faaliyetleri sonrasında kullanılabilecek bazı ölçme-değerlendirme araçları vardır, bunlar nelerdir?

1. Kavram haritaları
2. Zihin haritaları
3. Etkinlik sonrası değerlendirme
3. Metin çözümlemesi
4. Bulmacalar
5. Gazete/poster/broşür hazırlama
6. Fotoğraf sergisi
7. Kompozisyon/mektup yazma

Bu araçlar sınıf seviyesine, konuların içeriğine göre öğretmen tarafından tercih edilebilir. Eğer ziyaret edilen okul dışı ortamda vakit kalmışsa ölçme-değerlendirme aşaması orada da yapılabilir.

- 25** Bloom (1979), tam öğrenme modelinde, öğrenme ürünlerini etkileyen temel unsurları; ön koşul öğrenmeleri kapsayan öğrenci bilişsel giriş davranışları, duyuşsal giriş özellikleri ve öğretim hizmetinin niteliği olarak tanımlamıştır. Burada bahsedilen öğretim hizmetinin niteliği nelerdir?

İpuçları, katılma, pekiştirme, dönüt ve düzeltme.

26 Etkinliklerin uygulanması bir hazırlık gerektirir. Dolayısıyla okul dışı ortama gitmeden önce, gerek su, iye gibi organizasyon boyutunda gerekse de öğrencilerin tek tek mi, grupla mı çalışacağı gibi akademik ön hazırlıklar yapılmalıdır. Etkinlik uygulamada dikkat edilmesi gereken hususlar nelerdir?

Etkinlik planının hazırlanması: zaman, akış planının planlanması

Okul yönetimi ve ailelerden izinlerin alınması

Gidiş-dönüş ulaşımının planlanması

Gidilecek ortamdaki iletişim kurulacak kişinin belirlenmesi: izin, uygulamanın yapılmasının organizasyonu, ortamdaki materyallerin tespiti

Öğrencilerin bilgilendirilmesi: gidilecek ortam, kurallar, güvenlik

Velilerin bilgilendirilmesi

Öğrencilerin çalışma programının belirlenmesi: çalışma kâğıtları, fotoğraf çekme vs.

Öğrencilerin gereksinimlerinin dikkate alınması: su, iye, tuvalet, engelli öğrenciler.

27 Öğrenme sürecinin belirleyici unsurları nasıl özetlenebilir?

Hiçbir şey istek olmadan gerçekleşmez. Çocuklar korku ve baskıyla değil kendi çabalarıyla daha etkili öğrenirler. Öğrenmenin en önemli itici gücü merak. Merakın azalması ile birlikte öğrenme çabası da azalır. Öğretim, öğrencilerin bireysel öğrenme özellikleri doğrultusunda farklılaştırılmalı ve zenginleştirilmelidir.

Öğretmenlerinin en önemli görevi, çocuklara öğrenmeyi sevdirmek, onların öğrenme çabalarını desteklemek ve öğrenme kararlılıklarını sürdürmelerine yardımcı olmaktır. En geniş tabanlı öğrenmeler, yaparak ve yaşayarak ulaşılan öğrenmelerdir.

Öğretmenler, demokratik bir sınıf ortamında öğrencileri pasif alıcı olmaktan kurtaran yöntemlere öncelik vermelidirler. Çocukların öz güveni desteklenmelidir. Öz güven okul ekosistemindeki tüm paydaşların o bireye dair izlenimlerinin bir toplamıdır.

Öğrenme bireyin kendi zihin şemalarını oluşturmaları, mevcut şemalarını güncellemesi, dış uyarıcılardan gelen bilgiyi anlamlandırması ile gerçekleşir. Hatalar öğrenme sürecinin önemli deneyimleridir.

Geri bildirimlerin öğrenme sürecinde bireyin bilişsel ve duyuşsal özellikleri üzerinde olumlu etkileri vardır. Geri bildirim kapsamında öğrencinin öğrenme süreçlerine aktif olarak katılımının teşvik edilmesinin yanı sıra katılımın niteliği de değerlendirilmelidir.

28 Geri bildirimler, yapıcı/düzeltilici/negatif veya güçlendirici/pozitif olmak üzere farklılaşabilirler (Göker, 2015). Buna göre yapıcı ve güçlendirici geri bildirimler nasıl olmalıdır?

Geri bildirimler sadece öğrencinin öğrenme-öğretme sürecine katılımını desteklemek ve öğrenciyi ödüllendirmek için değil aynı zamanda katılımın niteliğine ilişkin unsurları da içermelidir. Performanstan bağımsız olarak sadece katılımı destekleyen geri bildirim süreci, öğrenme niteliği üzerinde olumsuz bir etki oluşturabilir

29 Geri bildirimler sadece bilişsel değil, aynı zamanda üstbilişsel becerileri ve duyuşsal özellikleri geliştirmeyi de hedeflemelidir. Bilişsel, üst bilişsel ve duyuşsal geri bildirim nasıl örneklendirilir?

Örnek olarak yapılan bir çalışma içerisinde eksik olan yerlerin belirtilmesi bilişsel, kullanılacak stratejilerle öğrencinin öğrenme etkililiğinin artmasına yönlendirme yapılması üst bilişsel; öğrencinin ilgi, tutum ve motivasyonuna yönelik ifadeler kullanılması ise duyuşsal geri bildirimlere örnek olarak verilebilir.

30 Geri bildirimler içerik açısından sınırlı veya ayrıntılı olarak gerçekleşebilir. Sınırlı ve ayrıntılı geri bildirim özellikleri nasıl olmalıdır?

Sınırlı verilen geri bildirimlerin öğrenme üzerindeki olumlu etkisi de oldukça sınırlıdır (doğru, yanlış, eksik vb.). Buna karşılık ayrıntılı geri bildirimler; öğrencinin eksikliklerinin neler olduğunu, neyi doğru ve yanlış yaptığını, nasıl ilerlemesi gerektiğini ortaya koyarak öğrenme üzerinde daha olumlu etkiler sağlar ("Matematiksel işlemlerde hatan var, toplama işlemi gözden geçirmelisin.", "Yazmış olduğun kompozisyonun başlığı uzun ve kompozisyonunda anlatım bozuklukları var. Kelime sayısını 12 ile sınırlayarak metnin başlığını yeniden gözden geçirmelisin." vb.). Ayrıntılı geri bildirimler genellikle düzeltmeleri ve yönlendirmeleri de içerir. Bu nedenle verilecek geri bildirimlerin mümkün olduğu kadar ayrıntılandırılması gerekir.

31 Bu araç ile sanal sınıf uygulaması ile öğretmen ve akran geri bildirimine imkân sağlar. Program arayüzünde video linkleri paylaşılabilir, tartışma forumları açılabilir, öğrencilere ödevler verilebilir, anlık ve gecikmeli geri bildirimler düzenlenebilir. Bununla birlikte öğretmen ve öğrenciler tarafından derslere yönelik sunu materyalleri yüklenebilir ve bu materyallere yönelik geri bildirimler sunulabilir. Bahsedilen araç hangisidir?

Edmodo

32 Geri bildirimler yön açısından pozitif ve negatif olarak gerçekleşebilir. Pozitif ve negatif geri bildirimler nasıl olmalıdır?

Pozitif geri bildirimler, öğrencinin tutum ve davranışlarına yönelik olumlu ifadeler içerirken (Oldukça başarılı, bravo, problemi çözme yaklaşımın doğru vb.); negatif geri bildirimler ise olumsuz ifadeler içerir (Cevabın yanlış, ödevin oldukça yetersiz, verdiği örnekler eksik vb.).

Öğretim sürecinde sürekli pozitif geri bildirim vermek mümkün olmadığından negatif geri bildirimlerin olumlu jest ve mimikler ile desteklenmesi sağlanmalıdır. Duyguların aktarılmasında söz ötesi davranışların önemi göz önüne alındığında negatif geri bildirimde olumlu jest ve mimiklerin eşlik etmesi, öğrencinin yapmış olduğu hatalara karşı daha duyarlı olmasını sağlayarak öğrenmeye karşı olumsuz tutum ve davranışların geliştirmelerini engelleyebilir.

33 Etkili geri bildirim sürecinde Web 2.0 araçlarından da faydalanılmaktadır. Bu araçlar hangileridir?

Bunlar arasında Kahoot, Formative, Socrative, Edmodo, Actively, Google drive, Edpuzzle, Playposite, Plicker gibi uygulamaları sayabiliriz. Bu uygulamalar farklı türlerde geri bildirim düzenlemelerine imkân sağlamaktadır. Bu geri bildirimler anlık olabildiği gibi gecikmiş olarak da verilebilir.

34 Bu araç ile öğrencilere anlık geri bildirim verilebilmektedir. Ağırlıklı olarak hatırlama ve anlama düzeyindeki sorulara yönelik geri bildirim sağlayan sistem, sınırlı geri bildirimler için daha uygundur (doğru, yanlış vb.). Bahsedilen uygulama hangisidir?

Kahoot

35 Bu araç ile öğrencilere anlık geri bildirim verilebilir, onlar ile etkileşime girilerek yanıtları görülebilir ve ayrıntılı geri bildirimler düzenlenebilir. Bahsedilen uygulama hangisidir?

Formative

36 Bu araç ile öğrencilere yönelik çoktan seçmeli, doğru-yanlış ve kısa cevaplı sorular hazırlanabilir, öğrencilere anında onaylayıcı ya da detaylı geri bildirimler verilebilir. Bahsedilen araç hangisidir?

Socrative

37 Geri bildirimlerin genel olarak tüm özellikleri nasıl olmalıdır?

**Ayrıntılı olarak sunulmalıdır.
Kişiyi değil, ürüne yönelik olmalıdır.
Açık ve anlaşılır olmalıdır.
Süreç odaklı ve biçimlendirici olmalıdır.
Bilişsel, üstbilişsel ve duyuşsal özellikleri içermelidir.
İlerlemeyi ve farkı göstermelidir.
Sözlü ve yazılı olmalıdır.
Pozitif unsurları içermelidir.
Pozitif jest ve mimikler geri bildirimle eşlik etmelidir.
Doğrudan yanıtı değil, düşündürmeye yönelmelidir.
Sadece eksikliklere ve yanlışlara yönelmemelidir, aynı zamanda düzeltme de içermelidir.**

38 Bu araç üzerinde ortak dokümanlar oluşturulabilir. Her bir öğrenci dokümanlar üzerinde değişiklikler yapabilir ve kendi görüşlerine göre dokümanı düzenleyebilirler. Hangi araçtır?
C. Google Drive

BÖLÜM 4: ÖĞRENME, ÖĞRETİM VE EĞİTİMDE GÜNCEL YAKLAŞIMLAR

1 Bireyin davranışında ya da bireyin bir davranışı gösterme yeterliliğinde yaşantısı yoluyla meydana gelen kalıcı izli değişime ne denir?

Öğrenme

2 Bireyin doğuştan getirmiş olduğu bir uyarıcıya karşı belli ve basit bir davranış gösterme eğilimi olarak tanımlanan, aynı zamanda bir uyarıcıya karşı gösterilen oldukça hızlı ve tutarlı tepki olarak da ifade edilebilen davranış nedir?

Refleks

3 Refleksin özellikleri nelerdir?

**Doğuştan getirilmiştir.
Belli bir uyarıcısı vardır.
Belli bir davranıştır.
Basit bir davranıştır.
Organizmanın biyolojik donanımında yer alır.**

4 Doğuştan getirilen, türe özgü karmaşık ve öğrenilmemiş olan, kişiliğin gelişiminde rol oynayan temel psikolojik bir güçtür. Gündelik yaşamda bireyin içinden geldiği gibi davrandığında ortaya koyduğu ve bilinçli olarak yapmadığı davranışlardır. Bahsedilen tanım neye aittir?

İçgüdü

- 5 Annelik bir içgüdü değil, içgüdüsel davranıştır. Buna göre bu davranışı ortaya çıkaran hormon hangisidir?

Prolaktin

- 6 İçgüdüsel davranış nedir?

Bir türün gelişimsel ve çevresel koşullarda, belli uyarıcılar karşısında belli bir davranış yapısı sergilemeye yönelik tek biçimli, kalıtsal, otomatik eğilimi olarak tanımlanmaktadır.

- 7 Bir davranışın içgüdü olabilmesi için sahip olması gereken özellikler nelerdir?

Doğuştan gelmesi,

Bir türün tüm üyelerinde bulunması,

Başka türlerde aynı biçimde bulunmaması,

Karmaşık bir davranış örüntüsü olması,

Belli bir biyolojik gereksinim ile ortaya çıkmamış olması gerekmektedir.

Bireyin yaşantılarından bağımsız şekilde ortaya çıkan davranışları ancak refleksif ve içgüdüsel davranışlar olarak nitelendirebiliriz.

- 8 Bireylerin çevresiyle olan etkileşimi sonucunda bireyde kalan iz olarak tanımlanan kavramdır. Bu kavram ile deneyimler kazanılır. Bahsedilen kavram hangisidir?

Yaşantı

- 9 Davranışçı kuramlar temelinde organizmanın gözlenebilen her türlü etkinliğidir. Bilişsel kuramcılara göre ise organizmanın gözlenebilen ya da gözlenemeyen açık ya da örtük etkinliklerinin tümünü kapsayan bir süreçtir. Öğrenme tanımında yer alan ifadesi, organizmanın gözlenebilen tepkilerini; gösterme yeterlilikleri ise öğrenme stratejileri, düşünme biçimleri, tutumları, değerleri kapsar. Bahsedilen kavram hangisidir?

Davranış

- 10 İçgüdüsel ve refleksif davranışlardan oluşur. Bu davranışlarımızı öğrenme yoluyla değiştiremeyiz. Örneğin kalp kasımızın çalışma davranışını öğrenme yoluyla değiştiremeyiz. Bu davranış türü hangisidir?

Doğuştan getirilen davranış

- 11 Alkol, ilaç yorgunluk, hastalık gibi etkenlerle ortaya çıkan; bu etkiler ortadan kalkınca bir daha görülmeyen geçici davranışlardır. Örneğin bir çocuğun yüksek ateşi olduğunda gösterdiği davranışlar veya alkollü bireyin alkolün etkisiyle yaptığı konuşmalar gibi. Bu davranış türü hangisidir?

Geçici Davranışlar

- 12 Doğuştan getirilmeyen, öğrenme yoluyla edinilen, sonradan kazanılan davranışlardan oluşur. Örneğin parmak kaldırdığında öğretmenin kendisine söz verdiğini gören öğrenci, başka bir zaman da söz almak istediğinde parmak kaldıracaktır. Bahsedilen davranış türü hangisidir?

Sonradan Kazanılan Davranışlar ya da Öğrenme Ürünü Olan Davranışlar

- 13 Öğrenme ürünü olan davranışlar kaç çeşittir? İstendik olan ve istendik olmayan davranışlar olarak iki tanedir.

- 14 Öğrenme ürünü olan istendik davranışlar iki yolla kazanılmaktadır. Bunlar nelerdir?

Planlı eğitim yoluyla kazanılan davranışlar ve gelişigüzel kültürleme ürünü olan davranışlar.

- 15 Bireyin öğrenmesine yardım/destek/rehberlik yapma işine ne ad verilir?

Öğretme

- 16 Planlı/amaçlı öğretme çabası/etkinliklerine ne ismi verilir?

Öğretim

- 17 Öğrencilere kazandırılacak özelliklere ulaşmak için planlanan etkinlikleri içeren yazılı dokümanlara ne ad verilir?

Öğretim programları

- 18 Öğrenmenin temel ilkeleri nelerdir?

Öğrenme hedefe yöneliktir.

Öğrenme ön bilgi ile yeni bilgi arasında bağ kurmaktır.

Öğrenme bilginin örgütlenmesidir.

Öğrenme doğrusal olmayan fazlar hâlinde gerçekleşir.

Öğrenme gelişimden etkilenir.

Öğrenme stratejiktir.

19 Bireyler öğrenme görevlerini rastgele yapmazlar. Neyi, neden yaptıklarını bilemezlerse öğrenmek için harekete geçmezler. Öğrenme sırasında bireyin iki temel hedefi vardır. Bu hedefler nelerdir?

1. Yapılan işin anlamını kavramak
2. Kendi öğrenmesini düzenlemek

Örneğin okurken bir yandan harflerle oluşturulan kodu çözmeye çalışırız, bir yandan da anlayıp anlamadığımızı kontrol ederiz.

20 Zihnimizde hâlihazırda yer alan bilgilere “ön bilgi” denir. Öğrendiklerimiz zihnimizde depolanmıştır. Temelde üç tip bilgi vardır. Bu bilgi türleri nelerdir?

Bunlardan birincisi, dünyayı tanımlamamızı sağlayan, tanımlayıcı bilgidir.

İkincisi, iş ve işlemlerin yapılışını formüle eden, işlemsel bilgidir.

Üçüncüsü ise bir işlemsel bilgiye ne zaman başvurmamız gerektiğini ortaya koyan koşullu bilgisidir.

21 Bilgi, dış dünyadan olduğu gibi alınıp bilişe yerleştirilmez. Bilginin kendi içinde anlamı ortaya koyacak şekilde ana noktalarının çıkarılması, yapılandırılması, ilişkilendirilmesi gerekir. Bu işlemler yani örgütlenme kişiye özeldir. Çünkü bireylerin ön şemaları birbirinden farklıdır. Bu ilişkilendirmenin öğrenme-öğretme sürecinde desteklenmesi için yapılabilecekler nelerdir?

Örgütlemeyi destekleyecek materyaller sunma. Örgütlenme zaman alır. Öğrencilerin örgütlemek için bireysel özelliklerinden de etkilenen zamana ihtiyacı vardır. Bu zamanı iyi ayarlamak, öğrenciye örgütlenme zamanını doğru kullanması için örgütlenme işleri vermek gerekir.

22 Öğrenme stratejileri; öğrencilerin yeni bilgi ve becerileri almak, anlamlandırmak, saklamak, gerektiğinde hatırlamak için kullandıkları amaçlı eylem ve düşüncelerdir. Öğrenme stratejilerini farklı şekillerde sınıflandırabiliriz. Örneğin etkiledikleri süreçlere göre üçe ayrılır bunlar nelerdir?

A) Bilişsel stratejiler: Akademik işi tamamlamak amacıyla kullanılan stratejiler (örneğin soru çözme, altını çizme, özet yazma).

B) Üstbiliş stratejiler: Öğrenmeyi planlama, izleme ve kontrol amacıyla kullanılan stratejiler (örneğin nasıl öğrenebileceğini düşünme, öğrenip öğrenmediğini kontrol).

C) Sosyal ve duyuşsal stratejiler: Başkalarıyla etkileşimi gerektiren ya da bireyin duyuşsal durumunu etkilemeye yönelmiş stratejiler (örneğin kendini ödüllendirme, kendisi için önemini düşünme, arkadaşına sorma).

23 Öğrenmeyi etkileyen birçok faktör vardır. Bunlar olumlu ya da olumsuz faktörler yani öğrenmeyi kolaylaştıran veya zorlaştıran faktörler olarak karşımıza çıkmaktadır. Öğrenmeyi doğrudan etkileyen faktörler ve dolaylı etkileyen faktörler vardır. Dolaylı faktörler nelerdir?

Öğrenmeyi dolaylı etkileyen faktörler, öğretene (öğretmen) ve öğrenme ortamıdır.

24 Öğrenmeyi doğrudan etkileyen faktörler ise 3 gruba ayrılarak incelenebilir. Bunlar nelerdir?
Öğrenmeyi etkileyen öğrenenden kaynaklı faktörler
Öğrenmeyi etkileyen öğrenme malzemesinden kaynaklı faktörler
Öğrenmeyi etkileyen öğrenme yönteminden kaynaklı faktörler

25 Öğrenmeyi etkileyen öğrenenden kaynaklı faktörler nelerdir?
Türe özgü hazır oluş
Olgunlaşma
Genel Uyarılmışlık Hâli ve Kaygı
Eski Yaşantıların Aktarılması
Güdü (Motivasyon)
Dikkat

26 Türe özgü hazır oluş nedir?

Türe Özgü Hazır Oluş: Organizmanın bir davranışı gösterebilmesi için biyolojik donanımının yani genetik donanımının uygun olması gerekir.

27 Olgunlaşma nedir?

Olgunlaşma: Vücut organlarının kendinden beklenen fonksiyonları yerine getirebilecek düzeye gelmesidir. Yaşın getirdiği belirli davranışların yaşantılar yoluyla kazanılması için bireyin olgunlaşması gerekir. “Olgunlaşma, yaşa bağlı olarak genetik olarak programlanmış değişimlerin ortaya çıkma sürecidir.” Olgunlaşma, öğrenmeyle kazanılacak davranışların ön koşuludur. Olgunlaşma aynı zamanda yaş ve zekâ ile ilişkilidir.

28 Genel uyarılmışlık hali nedir?

Genel Uyarılmışlık Hâli: Bireyin dışarıdan gelen uyarıcıları alma derecesidir. Bir öğrenmenin olabilmesi için bireyin uygun uyarılmışlık düzeyine gelmesi gereklidir. Bireyin dışarıdan çok az uyarıcı alması ve uyarıcılara kapalı olması (ör.: uyku hâli) uyarılmışlık düzeyinin düşük, çok fazla uyarıcı alması (ör.: panik hâli) uyarılmışlık düzeyinin yüksek olduğu anlamına gelir. Her iki durum da öğrenmeyi zorlaştırır. İyi bir öğrenme için orta düzeyde bir uyarılmışlık hâli gerekmektedir.

29 Kaygı nedir?

Kaygı: Kaygı, nedeni belli olmayan korku ya da sürekli kötü bir şey olacağına dair hissin baskın olduğu psikolojik durum olarak tanımlanır. Genel uyarılmışlık hâli için geçerli olan durum, kaygı için de geçerlidir. Orta düzeyde bir kaygı duymak öğrenmeyi kolaylaştırmaktadır.

30 Eski yaşantıların aktarılması ne demektir?

Eski Yaşantıların Aktarılması: Öğrenmenin gerçekleşmesinde, yeni bir bilginin ya da yeni bir becerinin öğrenilmesi, büyük oranda öğrenilecek bu yeni bilgi veya beceriyle ilgili olan ön (eski) yaşantılara bağlıdır. Çünkü her yeni öğrenme eski öğrenmenin üzerine kurulur.

31 Önceki öğrenmelerin sonraki öğrenmeleri kolaylaştırmasına ne ad verilir?

Olumlu Aktarma: Bisiklet kullanmayı bilen birinin motosiklet kullanmayı kolay öğrenmesi, araba kullanmayı bilen bir bireyin yeni aldığı başka bir marka arabayı kullanabilmesi gibi.

32 Önceki öğrenmelerin sonraki öğrenmeleri negatif yönde etkilemesine ne ad verilir?

Olumsuz Aktarma: İki parmak daktilo kullanan bireyin 10 parmak daktilo kullanırken zorlanması, Q klavye kullanan bireyin F klavyeyi öğrenmede zorlanması gibi.

33 Ket vurma nedir ve kaç çeşittir?

Ket vurma, öğrenilmiş bir malzemenin hatırlanması sırasında ortaya çıkan bozucu etkiye denir. İkiye ayrılır: “ileriye ket vurma” ve “geriye ket vurma”. İleriye ket vurma, öğrenilmiş iki malzemenin daha önce öğrenilenin daha sonra (daha yeni olan) öğrenilmiş olanı hatırlamayı engellemesi ya da bozmasıdır. Geriye ket vurma, yeni öğrenilmiş olan bir malzemenin önceden (eski) öğrenilmiş olan bir malzemenin hatırlanmasını engellemesi veya bozmasıdır.

34 Öğrenmeyi etkileyen öğrenme yöntemleriyle ilgili faktörler nelerdir?

Öğrenmeye Ayrılan Zaman

Öğrenilen Konunun Yapısı

Öğrencinin Aktif Katılımı

Geri Bildirim

35 Öğrenmeyi etkileyen öğrenilecek malzeme ile ilgili faktörler nelerdir?

Algısal Ayırt Edilebilirlik

Anlamsal Çağrışım

Kavramsal Gruplandırma

36 Öğrencinin derse aktif katılımı ile ilgili çeşitli davranışlarından bahsedilir. İyi bir öğrenme için önce dinlemek, sonra okumak, ardından yazmak ve en sonunda da anlatmak iyi bir öğrenme yöntemi olarak sıralanabilir. Buna göre aktif katılım davranışları gösteren öğrenci hangi davranışları göstermelidir?

Not tutma

Önemli yerlerin altını çizme,

Gözden geçirme,

Ana hatları çıkarma,

Ana fikri çıkarma,

Grafik veya şema çizme,

Örnekleri yazma,

Yüksek sesle tekrar yapma,

Başkasına anlatma şeklinde ifade edilebilir.

37 Geri bildirimin (dönüt) öğrenen açısından yararları nelerdir?

Ön bilgilerinin doğruluğunu test etmiş olur.

Aktarmayla yeni yapılandığı bilgilerin geçerliğine ilişkin bilgi edinir.

Konuya ilişkin mevcut anlayışını detaylandırmasına yardımcı olur.

Yeterliliğine ilişkin bilgi verir.

İçsel motivasyonu artırır.

38 Anlamsal çağrışımlar olarak adlandırabileceğimiz bağlantılar arttıkça yani bir kavram diğer bir kavramı, o da başka bir kavramı çağrıştırdıkça öğrenme olasılığı da gittikçe artacaktır. Bu çağrışımsal basamaklar her bireyin zihninde farklı farklı olabilecektir. Buna göre “çağrışımsal”, “kavramsal” ve “basamak dizilerine ilişkin” anlamlar olarak üçe ayrılan bu kavramlar ne anlama gelmektedir?

Çağrışımsal anlam, sözel bir malzemeyi çalışırken nelerin hatıra geldiğini anlatır. Sözel bir malzemeyi çalışırken çok çağrışım oluyorsa bu malzeme çok anlamlıdır demektir. Yani bir cümlede bulunan kelimelerle ilgili sizin ne kadar çok yaşantınız varsa cümleyi öğrenmeniz ve hatırlamanız o kadar kolay olacak demektir. Bunun öğrenen ile ilgili faktörler olarak anlatılan aktarım (transferans) kavramıyla ilişkili olduğunu hatırlayınız. Bu nedenle öğretmenler kendi anlamsal çağrışımlarını kullanabilmeleri için öğrencilerinden ders kitabındaki bir bölümü, okudukları bir öyküyü/romanı vb. kendi kelimeleriyle özetlemelerini ister.

39 Öğrenme stratejilerine atfedilen değerin artmasının nedenleri nelerdir?

Öğrencinin öğrenme sürecindeki rolü,

Yaşam boyu öğrenme gereksinimi,

Öğrenme stratejilerinin öğrenme ürünleri üzerindeki etkisi olarak sayılabilir.

40 Temel öğretim stratejileri nelerdir?

Sunuş yoluyla öğretim, anlamlı öğrenme –AUSUBEL

Buluş yoluyla öğretim, örnek kural - BRUNER

Araştırma inceleme yoluyla öğretim- JOHN DEWEY

Tam öğrenme stratejisi – BLOOM

41 Öğretmen merkezli bir stratejidir. Konu alanının kavram, ilke ve genellemeleri öğretmen tarafından organize edilip sunularak anlamlı öğrenme gerçekleştirilir. Sunuş yoluyla öğretimin temel aldığı yöntem tümdengelim (bütünden parçaya, genelden özele) yöntemidir. İçerik, öğretmen tarafından anlamlı bir yapı bütünlüğüne getirilerek genelden özele doğru hiyerarşik bir sıra ile sunulur. Öğretmen dersin başında öğreteceği konunun ana temasını söyler ve konuyu öğrencilere basamak basamak anlatır. Böylece öğrenci dersin başında neyi öğreneceğini bilir ve ders süresince bunları kazanır. Eğer bilgiler iyi düzenlenmişse az zamanda çok bilgi kazandırılabilir. Kavramların ve soyut konuların öğrenimini sağladığı için daha çok ilköğretim 5. sınıftan itibaren kullanılır. Sunuş yoluyla öğretimde konular işlenirken ardışıklık, aşamalılık, bilinenden bilinmeyene ilkelerine uygun hareket edilir. Bu nedenle yeni konuların önceki konularla ilişkilendirilmesi gerekir, bunun için de önceki öğrenilenlerin tam olarak öğrenilmesi gerekir. Önceki öğrenmelerle yeni öğrenmelerin ilişkilendirilmesi amacıyla ön örgütleyici – organize ediciler (kavram haritaları, grafik, şema) kullanılır.

Bahsedilen öğretim stratejisi hangisidir?

Sunuş yoluyla öğretim

42 Sunuş yoluyla öğretimin yararları nelerdir?

Kısa sürede çok bilgi aktarılır. Zamanın kısıtlı olduğu durumlarda kullanılır.

Kalabalık sınıflar için idealdir. Zor, soyut ve karmaşık konuların öğretiminde kullanılır.

Öğrencilerin ön bilgileri yeterli olmadığı durumlarda etkili olur.

Dersin girişinde, özetlenmesinde, tekrarında kullanılır.

43 Sunuş yoluyla öğretimin sınırlılıkları nelerdir?

Sadece bilgi düzeyinde hedeflerin öğretiminde kullanılır. Üst düzey hedeflerde kullanılmaz. Öğrenci aktivitesi düşüktür. Ezber öğrenmeler gerçekleştirilebilir. Sıkıcı olabilir. Öğrencilerden dönüt almak zor olduğundan hataların düzeltilmesine imkân olmayabilir.

44 Bruner'e göre öğrenci, bilgiye kendisi ulaşmalı ve bilgiyi keşfetmelidir. Bu yaklaşımın öğretimin merkezinde öğrenci vardır, kural ya da bilgi yapısını keşfeden öğrencidir. Öğrenci örnekleri inceler, deney yapar; ilke, tanım ve genellemelere kendisi ulaşır. Tümevarım yöntemi kullanılır. Tümevarım yöntemi, olay ve olgulardan hareket ederek sonuca ulaşma yoludur. Bu yaklaşımda öğrenciyi buluşa götürmede sorular ve örneklerden yararlanılır. Öğretmen gerektiğinde ipucu ve dönütler verir. Öğretmen öğrencilerin merak duygusunu uyandıracak bir problemle derse başlar. Bu yaklaşım; belli bir problemle ilgili verileri toplayıp analiz ederek sonuca ulaşmayı sağlayan, öğrenci etkinliğine dayalı, güdüleyici bir yaklaşımdır. Bu yaklaşımın en önemli özelliği öğrencinin öğrenme güdüsünü artırmasıdır. Diğer bir ifadeyle öğrenciye rehberlik ederek, onu yönlendirerek ve ona deneyimler yaşatarak onun bilgilere, genellemelere ve ilkelere ulaşmasına yardım etmektir. Öğretmen dersin başında çözümü ya da sonucu vermez. Çözüme ya da sonuca giden öğrencidir. Öğrencinin sezgisel düşünmesini gerektirir.

Yukarıda anlatılan strateji hangisidir?

Buluş yoluyla öğretim

45 Buluş yoluyla öğretim stratejisinin faydaları nelerdir?

Yaparak yaşayarak öğrenmeyi sağladığından kalıcı öğrenmeyi sağlar. Üst düzey düşünme becerilerini geliştirir. Kavrama ve üstü hedef düzeyleri için uygundur.

46 Buluş yoluyla öğretimin sınırlılıkları nelerdir?

Zaman alır. -Maliyeti yüksektir. -Ön bilgiler yoksa amacına ulaşmaz. -Karmaşık bazı konularda sonuca ulaşmayabilir. Olgu öğretiminde etkili değildir.

47 Tam öğrenmede her ünite sonunda uygulanan testin adı nedir?

Her ünite sonunda izleme testi (formatif) uygulanır.

48 Araştırma ve inceleme yoluyla öğretimin faydalı yönleri nelerdir?

Öğrencilerin bilimsel, problem çözme, yaratıcı, eleştirel gibi üst düzey düşünme becerisini kazanmalarını sağlar, Üst düzey hedeflerde kullanılır. İletişim, sorumluluk alma, kaynaklara ulaşma becerisi kazandırır.

49 Araştırma inceleme yoluyla öğretimin sınırlı yönleri nelerdir?

Maliyeti yüksek, zaman alır, kalabalık sınıflarda uygulanması zor, ön koşul öğrenmeleri eksik olan öğrencilerde uygulanması zor, her yaş ve her hedef düzeyi için uygun değildir; öğretmen sınıf yönetiminde zorluk yaşayabilir.

50 1.Bilgi birimleri ünitelere ayrılmıştır ve bir ünite tam olarak öğrenilmeden diğerine geçilmez.

2. Bu öğrenme modeli, her okulda ve sınıfta hızlı öğrenen ve öğrenemeyen öğrencilerin bulunduğu; her öğrencinin hazırbulunuşluk düzeyine göre öğretimin yapılmasını, her öğrenciye ihtiyacı olan ek öğretim zamanı ve nitelikli öğretme hizmeti (ipucu, katılım, pekiştireç, dönüt) sağlarsa her öğrencinin öğrenebileceğini ve okulda tüm öğrencilerin başarılı olacağını savunur. “Öğrenemeyen öğrenci yoktur, öğretemeyen öğretmen vardır.” Fikrini savunur.

Açıklaması verilen öğretim stratejisi hangisidir?
Tam öğrenme

51 Tam öğrenmeye göre değiştirilebilen ve değiştirilemeyen özellikler vardır. Bunlar nelerdir?

Değiştirilmez Özellikler: zekâ, genel yetenek, öğrencilerin kişilik özellikleri, ailenin sosyoekonomik statüsü

Değiştirilen Özellikler: Ön öğrenmeler, derse karşı ilgi, tutum, başarı inancı, ipucu, pekiştireç, katılımı, dönüt, araç gereç ve zaman gibi değiştirilebilir öğeler zenginleştirilerek etkili öğrenme sağlanabilir. Okullar öğrencilerin değiştirilemez özelliklerini değil, değiştirilebilir özelliklerini geliştirerek öğrenmeyi sağlamalıdır.

52 Bloom’un tam öğrenme stratejisinde öğrenme grafiği ile ilgili görüşü nedir?

Bloom eğitimdeki normal dağılım eğrisini reddeder, sola çarpık bir grafik oluşmasını kabul eder. %90’ın dışında kalan öğrencilerin de önemsenmesi gerektiğini, onların da tam öğrenmelerinin sağlanması gerektiğini savunur. Bu bağlamda öğretmene büyük görev düşmektedir (%95-100’ü amaçlar).

53 Öğrenci merkezli bir stratejidir. Öğrenci etkinliklerine dayalı bir problem çözme sürecidir. Öğretmenin görevi: Uygun araştırma problemlerini belirlemektir. Bu problemler;

1-Gerçek hayatta karşılaşılabilecek problemler olmalı,

2-Merak uyandırmalı,

3-Birden çok çözümü olmalıdır.

Tümevarım ve tümdengelim yöntemleri kullanılır. Buluş yoluyla öğretim stratejisinde olduğu gibi öğretmen bir yol gösterici, gerektiğinde yönlendirici bir rehber konumundadır. Bu stratejide ele alınan problemlerin gerçek hayatta karşılaşılan problem durumları olması gerekir. Bu strateji, öğrencinin problem çözme becerisini kullanarak bilimsel yöntem sürecini izlemesi gerekir. Bu stratejide öğretim, öğrenci etkinliklerine dayalı bir problem çözme sürecidir. Amaç, içeriğin aktarılması değil, öğrencilerin araştırma ve problem çözme yönteminin farkında olması ve onu gerektiğinde kullanmasıdır.

Yukarıda açıklaması verilen strateji hangisidir?

Araştırma ve inceleme yoluyla öğretim

54 Tam öğrenmenin 3 ögesi (değişkeni) vardır: öğrenci nitelikleri, öğretim hizmetinin niteliği, öğrenme ürünleri. Öğrenci nitelikleri ve öğretim hizmetleri, öğrenme ürünlerini etkiler. Buna göre bağımlı ve bağımsız değişkenler hangileridir?

Tam öğrenmenin giriş (öğrenci niteliği) ve gelişme (öğretim hizmetinin niteliği) kısmı bağımsız değişken olarak adlandırılırken sonuç (öğrenme ürünleri) kısmı bağımlı değişken olarak adlandırılmaktadır.

55 Öğrencinin sürecin başında taşıması gereken özelliklerdir. Bunlar nelerdir?

Buna öğrenci niteliği denir ve bilişsel giriş davranışları ile duyuşsal giriş davranışlarıdır.

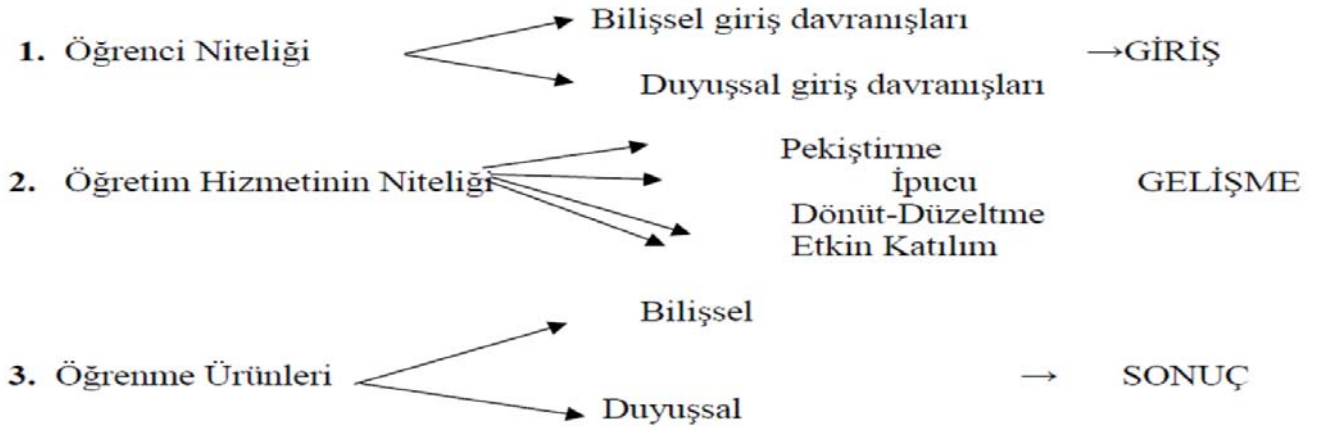
56 Öğretim hizmetinin niteliğini büyük ölçüde dört öge belirlemektedir. Bunlar nelerdir?

Bunlar: ipuçları, öğrenci katılımı, pekiştirme ve geri bildirim (dönüt) ve düzeltmedir.

57 Öğrenciyi harekete geçiren, istenilen davranışın yapılmasına yardımcı olan mesajlardır. Bir sınıfta hedef davranışları kazandırmada kullanılan her türlü iletiye ne ad verilir?

İpucu

58 Tam öğrenmenin üç temel değişkeni ve bunların alt değişkenleri nelerdir?

59 Öğretmen sınıf içi öğretim etkinliklerini düzenlemede öğrencileri aktif kılmak ve öğretim merkezli öğretim yapmak için etkinlikleri öğrencilerle birlikte planlamalı ve uygulamalı, bununla birlikte öğretim sürecinde hedeflerden ve içerikten çok yöntem ve tekniklere odaklanmalıdır. Bu uygulamaya ne ad verilir?

Öğrenci katılımı

60 Bir davranışın ortaya çıkma olasılığını artıran uyarıcılara ne ad verilir?

Pekiştireç

61, öğrenciye yaptığı bir davranışın sonucu ile ilgili bilgi vermektir. "....." ise yanlışların ve öğrenme eksikliklerinin giderilmesi işlemidir. Boşluklara ne gelmelidir?

Dönüt- Düzeltme

62 Yapılandırmacı öğretime göre öğrenme nedir?

Yapılandırmacılıkta öğrenme, deneyime bağlı anlam oluşturma sürecidir ve bu süreçte öğrenci aktiftir. Anlam oluşturan öğretmen değil, öğrencidir. Buna göre bilgi yaşantılarını anlamlı bir duruma getirmeye çalışan ve öznel bilgiyi oluşturan yani bilgiyi yapılandıran bireydir (öğrenci). Bu nedenle yapılandırmacılık nesnel bilgiyi reddeder.

63 Yapılandırmacı öğrenme kuramı üç temel grupta ele alınabilir. Bunlar nelerdir?

- 1-Bilişsel yapılandırmacılık (Piaget)
- 2-Sosyal yapılandırmacılık (Vygotsky)
- 3-Radikal Yapılandırmacılık (VonGlaserfeld)

64 Yapılandırmacı öğrenme yaklaşımının temel özellikleri nelerdir?

Ders planları esnek olmalı, öğrenci ihtiyaçlarına göre şekillenmelidir. Konular parçalara bölünmeden bütün olarak ele alınmalıdır. Program, öğrenci sorunlarına yöneliktir ve birincil kaynaklar (somut yaşantılar ve deneyimler) üzerinden öğrenme gerçekleştirilir.

Bireysel farklılıklara önem verilir. Öyle ki tek doğru yerine iki kişi aynı olaya farklı anlamlar yükleyebilir. İş birliğine dayalı öğretim yöntemi kullanılarak öğrencilerin birbirlerinden öğrenmeleri sağlanır. Öğrenmede çevre etkileşimi önemlidir.

Yapılandırmacılıkta kavram öğretimi esastır. Belirlenen kavramların kazandırılması amaçlanmaktadır. Kavramlar tematik öğrenme yaklaşımı ile öğretilmektedir.

Değerlendirme, öğretim sonucuna değil de sürecine dönük olarak yapılır (portfolyo).

65 Bilişsel yapılandırmacılık nedir?

Öğrenme zihinsel yapıda meydana gelen denge (özümseme, uyumsama) süreçlerinden oluşur. Denge (Zihin)(Piaget)

66 Sosyal yapılandırmacılık nedir?

(Vygotsky): Öğrenme, çocuğun çevre ile etkileşime geçmesiyle oluşur. Öğrenme diğer bireylerle paylaşılan etkinlikler sırasında oluşur. Merak (Çevre)

67 Radikal yapılandırmacılık nedir?

(VonGlaserfeld): Bilginin sadece birey tarafından oluşabileceğini savunur.

68 Bilimsel düşünmenin adımlarını öğretmek, öğrencilerin ilgilendikleri bir konuda araştırma yapmalarını, sonuçlarını bir raporla düzenlemelerini ve sınıfta ya da yarışmada sunmalarını amaçlar.

Öğrencilerin bireysel ya da grup olarak gerçek yaşam koşullarına uygun disiplinlerarası (konular, etkinlikler, bilimsel alanlar) bağlantı kurarak bir problem ya da senaryo üzerinde yerine getirdiği bir problem çözme etkinliğidir. Bu etkinliğin sonucunda öğrencilerin bir ürün ya da performans ortaya koyması söz konusudur. Bahsedilen öğretim yaklaşımı hangisidir?

Proje tabanlı öğretim yaklaşımı

69üst düzey öğrenmeye (problem çözme, eleştirel, yaratıcı düşünme), bilimsel yöntemi kullanmaya, günlük yaşamla ilişkilendirmeye, birden fazla konu alanı ve dersi kapsamaya, farklı kaynaklardan araştırma yapmaya yönelik olmalıdır.

Boşluğa ne gelmelidir?

Proje tasarıları

70 Öğretme-öğrenme etkinlikleri, ürüne ve sürece yönelik olarak yapılır. Sergi, drama, gazete, pano vb. hazırlanarak ürünler sunulur (Bu anlamda proje yöntemi, sergi tekniği ile birlikte çalışır. Bilim şenlikleri, öğrenci sergileri proje yöntemi sonucu elde edilen ürünler ile gerçekleştirilir.). bahsedilen aşama proje tabanlı öğretim yaklaşımının hangi aşamasıdır?

Değerlendirme

71 Proje tasarımlarında bulunması gerek esaslar neler olmalıdır?

■Birden çok çözüm yolu (hipotez, denence) barındırma

■Üst düzey zihinsel becerileri (yaratıcı, yansıtıcı düşünme vb.) geliştirmeye yönelik olma

■Bilimsel yöntemi (araştırma sistematliğini) kullanabilme

■Günlük yaşamla ilişkili olma

■Birden fazla dersi (disiplini) ilişkilendirme, farklı kaynaklardan araştırma yapmaya yönelme

■Bireysel ve grupla çalışmaya uygun olma

■Yaparak ve yaşayarak öğrenme söz konusudur.

■Öğrenci kendi artı ve eksilerinden sorumludur.

■Proje tasarısı, planlama, araştırma, değerlendirme faaliyetleri öğretmen ve öğrenci tarafından birlikte yapılır.

72 Proje tabanlı öğretim yaklaşımının sınırlılıkları nelerdir?

Zaman -Sınırın iyi çizilmesi gerekir. Ona göre hedef belirlenir. Yoksa hedeften sapma meydana gelir. -Her zaman orijinal ürün ortaya çıkmayabilir.

NOT: Proje tabanlı öğretim yöntemi sonucunda mutlaka bir iş, ürün, performans (proje) ortaya konmalıdır

73 İlerlemecilik eğitim felsefesi akımı ve araştırma-inceleme yoluyla öğretim stratejini ortaya koyan John Dewey tarafından ortaya konmuştur. Bu yöntem çözülmesi gereken bir problemle başlar. Bu problemin gerçek hayatla ilgili olması, ilgi ve merak uyandırması ön koşuldur. Bu, öğrencinin gerçek hayattaki problemlerle daha önceden yüz yüze gelmesini sağlar. Bahsedilen öğretim yaklaşımı hangisidir?

Probleme çözme yöntemine dayalı öğrenme yaklaşımı

74 Problem çözme yönteminde kullanılan işlem basamakları nelerdir?

Problemi hissetme

Problemi tanımlama

Probleme ilgili bilgilerin toplanması

Probleme ilgili hipotezler kurma

Veri toplama (problem çözümü için)

Hipotezleri test etme (Doğru-yanlış)

Problemin çözümü

Sonucu raporlaştırma

75 Problem çözme yönteminde kullanılan problem durumlarında (öğrenme senaryolarında) bulunması gereken özellikler nelerdir?

En önemli özellik: Gerçek yaşamla ilgili olmalı.

■Çok yönlü düşünmeyi gerektirmeli

■İlgi ve merak uyandırmalı.

■Probleme dayalı öğrenme senaryoları, birden çok çözüm yolları içermelidir.

■Hedefe ulaştırıcı olmalıdır.

■Öğrencinin düzeyine (zihinsel yapısına) uygun olmalıdır.

■Öğretmen problem üretebilmeli ve problem, günlük yaşam ile ilgili olmalı ve gerekli transferler yapılmalıdır.

■Üst düzey düşünmeyi, araştırma-inceleme yapmayı sağlamalıdır.

■Asıl olan problemi çözmek değil hedefe ulaşmak olmalıdır.

■Kalabalık gruplara değil küçük gruplara uygulanmalıdır (2-6 kişilik).

76 Probleme dayalı öğrenme yaklaşımının öğrencilere kazandırdıkları özellikler nelerdir?

Problem çözmeyi öğrenmek=Öğrenmeyi öğrenmektir. Çünkü kişi edindiği bilgilerle yaşamda karşılaştığı problemleri, kendi yetenek ve bilgisini kullanarak çözer ve böylelikle kendi kendine öğrenmiş olur. Yaşamla yüz yüze gelme -Araştırma, çözüm üretme -Ekip çalışması becerileri -Bilimsel düşünmeyi öğrenme -Üst düzey düşünme becerileri geliştirme -İletişim becerileri -İlgi ve güdülenmeyi artırma.

77 Bu yaklaşım gerçek problemlerin çözümüyle en iyi öğrenmenin olacağını ve öğrencinin öğrenme sürecine etkin katılımının sağlanması gerektiğini savunur. Öğretmen ise rehber rolündedir. Yapısalci yaklaşım gibi yaparak-yaşayarak öğrenmeyi savunur. Öğrenme 5 duyu organına hitap etmelidir, temeli budur. Böylelikle öğrencinin dikkat ve güdülenmişlik düzeyi yüksek tutulur. Bahsedilen öğrenme yaklaşımı hangisidir?

Beyin Temelli Öğrenme

78 Beyin Temelli Öğrenmenin İlkeleri nelerdir?

- 1-Beyin paralel bir işlemcidir.
- 2-Öğrenme fizyolojik bir olaydır.
- 3-Beyin, parçaları ve bütünleri aynı anda algılar.
- 4-Öğrenme bilinçli ve bilinçsiz süreçleri içerir.
- 5-En az iki farklı türde belleğimiz vardır: Uzamsal bellek ve ezberleyerek öğrenme. 6-Her beyin kendine özgü düzenlenmiştir. Her bireyin öğrenme yolu farklıdır.
- 7-Anlamı araştırma doğustandır.
- 8-Anlamı araştırma, örüntüleme yoluyla olur.
- 9-Örüntü oluşturmada duygular önemlidir.
- 10-Öğrenme teşvikle artar, korkuyla azalır.
11. Öğrenme hem odaklanmış dikkati hem de çevresel algılamayı içerir.

79 Kelimenin tam anlamıyla etkileşimli bir deneyimdir. Öğrenciler, her biri belirli bir öğrenme stiline uyacak şekilde tasarlanmış çeşitli farklı içerik ortamları aracılığıyla çevrim içi pratik yaparak çevrim dışı dersleri pekiştirir. Öğrenciler, etkileşim kurmak istedikleri içerik türünü seçebilir; öğrendiklerini uygulayabilir, öğretmenler ve diğer öğrencilerle istedikleri zaman ve herhangi bir cihazda iletişim kurabilirler. Bu öğrenme yöntemi yaklaşımı hangisidir?

Harmanlanmış öğrenme

80 Kısaca, öğrenme sonuçlarını ve paylaşılan (delivery) program olarak öğrenme sonunda üst amaçları gerçekleştirmek amacıyla birden fazla paylaşım yolu kullanan bir öğretim programı olarak tanımlanabilir. Bu, farklı öğrenme paylaşımlarının kendi başına karıştırılması ve eşleştirilmesi değil; öğrenme ve mesleki sonuçlara odaklanmasıdır. Bu yüzden bu tanımlama şöyle değiştirilebilir. Bu hangi öğrenme yaklaşımıdır?

Harmanlanmış öğrenme

81 Web destekli öğrenme ile sınıftaki öğrenmenin avantajlı ve güçlü birkaç yönlerinin birleştirilmesidir (Horton, 2000). Yeni bir yaklaşım olan bu öğrenme, teknolojinin öğrenme-öğretme sürecinde ve insanın hayatında vazgeçilmez olmasıyla daha da önemli bir duruma gelmiştir. Konunuzu zaman değerlendirmeleri, öğrenme teknikleri ve hatta kişisel tercihler için kişiselleştirmenize yardımcı olabilmektedir. Bahsedilen öğrenme yaklaşımı hangisidir*?

Harmanlanmış öğrenme

82 Harmanlanmış öğrenmenin prensipleri nelerdir?

Burada paylaşma metodundan çok öğrenme amaçlarına odaklanılır.

Birçok kişisel öğrenme stilleri, geniş kitlelere ulaşmak için desteğe ihtiyaç duyar.

Her birey öğrenme olayına farklı bilgilerle katılır.

Birçok durumda, en etkili öğrenme stratejisi "sadece o an ihtiyaç duyulan şey"dır.

83 Yaşam boyu öğrenme yaklaşımının temel prensibi ve tanımı nedir?

Yaşam boyu öğrenme, örgün eğitim ve yaygın eğitimin birleştirilmesidir. Okul, öğrenmeyi sağlayan tek kurum olamayacağı gibi yaşam boyu gerekli tüm bilgi ve becerileri de kazandıramaz. Bu nedenle öğrenme yalnızca okulda gerçekleşmez, tüm yaşam süresince (ev, müze, kütüphane, etkinliklerde vb.) devam eder. Öğretmenlerin yanında anne-babalar, kardeşler, arkadaşlar vb. kişiler de öğrenmeyi etkiler.

Temel ilkesi, bilinçli ve amaçlı olarak yaşam boyunca öğrenmeye devam etmektir. Yaşam boyu öğrenmenin temel amacı bireyin öğrenmeyi öğrenmesini sağlamaktır.

84. Bugün okulların seçebilecekleri birçok öğrenme yaklaşımları bulunmaktadır. Singh ve Reed'e (2001) göre bunlar nelerdir?

- ✓ Eş zamanlı (synchronous) fiziksel biçim
- ✓ Öğretmen liderliğinde sınıflar ve öğretmen
- ✓ Katılımlı laboratuvar çalışmaları ve çalıştaylar
- ✓ Alan gezileri
- Eş zamanlı (synchronous) çevrim içi biçimler (canlı e-öğrenme):
- ✓ e-görüşmeler/toplantılar
- ✓ Sanal sınıflar
- ✓ Web seminerleri ve radyo veya TV yayını
- ✓ Koçluk (coaching)
- ✓ Mesajla anında görüşme
- Kişisel hızda farklı zamanlı (asynchronous) biçimler:
- ✓ Doküman ve web sayfaları
- ✓ Web/bilgisayar destekli eğitim modülleri
- ✓ Değerlendirme/test ve anketler
- ✓ Benzetişimler
- ✓ Mesleki yardım ve elektronik performans destek sistemleri
- ✓ Canlı olay kaydı
- ✓ Çevrim içi öğrenme toplulukları ve tartışma forumları

85. Bu yaklaşımda öğrencilerin ortak bir amaç doğrultusunda küçük gruplar hâlinde birbirinin öğrenmesine yardım ederek çalışmalarına dayalı bir yaklaşımdır. "Birimiz hepimiz, hepimiz birimiz için" anlayışı hâkimdir.

Öğretmen rehberdir, yönlendiricidir. Öğretmenlerin rolü; 2-6 kişiden oluşan heterojen grupların oluşturulması, gruplarda iş birliği ve verimin artırılmasını sağlamak ve ürünlerin değerlendirilmesindeki tüm aşamaları planlamaktır. Kubaşık öğrenmede paylaşılmış bir liderlik söz konusudur. Tüm üyeler grup içerisinde liderlik etkinliklerini yerine getirmek için sorumluluklarını paylaşırlar. Bahsedilen öğrenme yaklaşımı hangisidir?

İş birlikli öğrenme yaklaşımı John DEWEY

86. İş birliğine dayalı öğrenmeyi başarılı bir şekilde uygulamak için 6 temel ilkeye uymak gerekir. Bunlar nelerdir?

1. Olumlu bağlılık (bağımlılık)
2. Yüz yüze etkileşim
3. Kişisel sorumluluk (ve bireysel değerlendirilebilirlik)
4. Sosyal beceriler
5. Grup sürecinin değerlendirilmesi
6. Eşit başarı ilkesi

87. İş Birliğine Dayalı Öğretimin Uygulanması aşamaları nelerdir?

1. Takımların oluşturulması: 2-6 kişiden oluşan heterojen gruplar
2. Isınma teknikleri: Oyun ve etkinliklerle grup üyeleri arasında kaynaşma sağlanır.
3. Takımda konu ve görev dağılımı yapılması: Grup içerisinde görev dağılımı yapılır (lider, raporör, yazıcı) ve konu alt dallara ayrılarak her öğrenciye bir konu verilir. Paylaşılmış liderlik vardır.
4. Takım içi etkinlikler: Takım içerisinde başarı birbirine endeksli olduğundan, performansı düşük öğrenciler için çalışmak, anlaşılmayan yerleri daha yaratıcı yollarla anlatmaya çalışmak gerekir.
5. Değerlendirme: Her grup üyesi birbirinin öğrenmesinden sorumlu şekilde değerlendirilir. Bireyin başarısı, grubun başarısına dönüştürülür ve değerlendirme ölçütlere göre öğretmen ve grupça birlikte yapılır.

88. İş birliğine dayalı öğrenme yaklaşımının sınırlılıkları nelerdir?

- Başarılı ve bireysel çalışmayı seven öğrencilerin başarısını düşürebilir.
- Değerlendirme aşaması zordur. Grup içerisinde bireyleri ayrı ayrı değerlendirmek güçtür.
- Çalışmalar bir kişi üzerinde kalabilir.

89. Öğretim ilkeleri nelerdir?

1. Hedefe (Amaca) Uygunluk İlkesi
2. Öğrenciye Görelik İlkesi
3. Öğrenci Düzeyine Uygunluk İlkesi
4. Hayatilik İlkesi (Yaşama Yakınlık, İşevurukluk)
5. Transfer İlkesi
6. Yapararak Yaşayarak Öğrenme (Uygulanabilirlik, Aktivite)
7. Ekonomiklik İlkesi
8. Aktüalite (Güncellik) İlkesi
9. Açıklık (Ayanilik) İlkesi
10. Somuttan Soyuta İlkesi
11. Bilinenden Bilinmeyene İlkesi
12. Yakından Uzağa İlkesi
13. Basitten Karmaşığa İlkesi
14. Bütünlük İlkesi
15. Anlamlılık
16. Tümdengelim
17. Sosyalilik İlkesi